

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τρίτος

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαμῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦναι ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἐτήσιαι — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Σταθίου, 6.

3 Ἀπριλίου 1877

ΛΥΣΤΡΑΛΙΑ

ΓΡ ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΑΝΤΟΥ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΗΣ ΒΑΒΟΥΡΑΡ

Συνέχεται: 1876-1877.

6 Ἀυγούστου. — Τόσση πυρίτιδα ἐκαύσαμεν περὶ ἡμᾶς, ὥστε ὅλα τὰ στίφη τῶν πτηνῶν ἐφυγον. Ὁ Κάπελ μᾶς ὄδηγεῖ σήμερον τὸ πρῶτ' εἰς καλύβην, ἣτις, κειμένη ἐπτακοσίας λεύγας μακρὰν, εἶναι τὸ κέντρον ἄλλης ἐξοχῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν βόσκουσι τὰ ποίμνια αὐτοῦ. Ἀναχωροῦμεν δὲ καὶ θὰ λείψωμεν ἡμέρας τρεῖς, καλῶς ὠπλισμένοι καὶ ἐφόδιον ἔχοντες μόνον πυρίτιδα καὶ σφαίρας. Ἀναβαίνοντες καλοὺς ἵππους τρέχομεν φαιδροὶ εἰς τὴν πεδιάδα πυροβολοῦντες ἐν τῷ μεταξῷ. Οἱ ἵπποι, μὴ ὑποφέροντες τὸν χαλιῶν, καλπάζουσι σχεδὸν κατὰ τύχην, οὔτε πέταλα ἔχοντες εἰς τοὺς πόδας οὔτε κριθὴν εἰς τὸν στόμαχον· δόσεις δὲ ἔλθη αἴφνης εἰς αὐτοὺς ἡ ὄρεξις νὰ ὑπάγωσιν εἰς συνάντησιν τῶν πλανωμένων ἀδελφῶν των, οὐδὲν ἐμποδίζει αὐτοὺς· ἀναχωροῦσι μὲ τὴν κεφαλὴν ὑψηλά, χρεμετίζουσιν ὡς τρελλοὶ καὶ πηδῶσι τρομερὰ ἄνωθεν τῶν φραγμῶν καὶ τῶν σεσωρευμένων στελεχῶν. Ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας εἶναι πολλὰ θερμὸς εἰς τὰς πεδιάδας ταύτας καὶ εἰς αὐτὰ ἐπιτὰ δάση, ὅπου ἡ σιὰ εἶναι ἄγνωστος· τὸ πρῶτον τὸ κόμμι δένδρον, ἔχον φύλλα στενὰ κρεμάμενα κατὰ κάθετον ὡς τὰ τῆς ἰτέας, οὐδόλως ἐπροφύλαξεν ἡμᾶς προχθὲς ἀπὸ τὴν βροχῆν, καθὼς οὔτε ἀπὸ τὰς ἀκτίνας τοῦ ἡλίου· μόνον τὰ δένδρα τοῦ εἶδους τούτου βλέπομεν ἀπὸ τινῶν ἡμερῶν καὶ εἶναι μὲν μέγιστα ἀλλὰ καὶ μονότονα. Ἐφόσον προχωροῦμεν, πυροβολοῦμεν κατὰ πτηνῶν ὠραίων, ἣτοι κατὰ γερῶν γλαυκῶν μὲ πεσιδέρασιον καὶ κορυφὴν πορφυρᾶν, τριῶν ποδῶν καὶ ἡμίσεος ὕψους ἔχόντων καὶ βαδίζόντων μεγαλοπρεπῶς. Ἐνα ἐξ αὐτῶν τραυματισθέντα θανασιῶς μόλις καταρθάνομεν, καταδιώκοντες· φεύγοντα μετὰ τρέξιμον μιᾶς λεύγας, καὶ τὸν καταρθάνομεν μεταξὺ μεγίστου πανικοῦ φόβου, οὐ τις ἡμεῖς εἴμεθα αἰτίοι. Πλείονες τῶν τεσσάρων χιλιάδων βοῶν φεύγουσι πρὸ ἡμῶν καὶ μικρὸν κατὰ μικρὸν, ἐξαγριωθέντες ἕνεκα τοῦ ὀρμητικοῦ δρόμου μας, τρέχουσιν ἀνὰ ἑκατὸν ἢ διακόσιοι μὲ κέρτα χαμηλωμένα καὶ οὐραν ἀνωμένην· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὅλα τὰ φεύγοντα ζῶα συνελθόντα συγκροτοῦσι μίαν μόνην ἀγέλην καὶ μεταξὺ αὐτῶν βλέπομεν λευκοὺς σκε-

λετοὺς κειμένους εἰς τὰς γυμνάς πεδιάδας παρὰ τὰς λίμνας, ὅπου τὰ δύο τελευταῖα ἔτη εἶχε συμβῆ μεγίστη ξηρασία, τὰ δὲ κτήνη διψῶντα ἔρχοντο νὰ πῶσι τὸν τελευταῖον βόρβορον.

Ἐρθάσαμεν δὲ εἰς νέαν καλύβην, εἰς μέρος καλούμενον «Νοο-ρον», ὅπου κατοικεῖ τις «over-seer», ἄνθρωπος τῶν δασῶν, ὑπομίσθιος τοῦ ἀϊκοδεσπότη ἡμῶν, καθήκων ἔχων νὰ ἐπιτηρῇ μόνος πλέον τῶν τεσσάρων χιλιάδων βοῶν. Ἡ κατοικία τοῦ καλοῦ τούτου ἀνθρώπου εἶναι ἀγροϊκὸς καὶ εἰρηνικὴ, εἰς τὴν μόνον τὰ ἔντομα τῶν πεδιάδων ἔρχονται χάριν συντροφίας. Μικρὰ τις λίμνη παράκειται· ἡ δύσις τοῦ ἡλίου ἐγγίζει, μακρὰι σειραὶ βοῶν φαίνονται εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἔρχονται πρὸς ἡμᾶς ὅπως πῶσιν· ἀετοὶ τίνες πλανῶνται ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν ἡμῶν, καὶ τις αὐτῶν μάλιστα ἀρπάζει ἐνῶ πίπτει ἀργυροειδῆ νῆσσαν φονευθεῖσαν παρ' ἡμῶν.

Ἐκ τοῦ ἐτέρου μέρους τῆς ἐκ φλοιῦ δένδρων καλύβης κεῖται τὸ paddock, ἣτοι περιοχὴ διηρημένη εἰς πολλὰς κατατομὰς, εἰς τὴν ὁποῖαν καταλύουσιν οἱ ἄβρωστοὶ βόες καὶ ἵπποι. Τοιαύτη ταπεινὴ καὶ ἀγρία εἶναι ἡ ὄψις τῶν οἰκημάτων ἅτινα κεῖνται διεσκορπισμένα εἰς τὰς πεδιάδας. Λίσθάνεται τις περὶ ἑαυτὸν μὲν τὸ ἀτελεύτητον, ἐφ' ἑαυτοῦ δὲ, τὴν νύκτα μάλιστα, πολυαριθμοὺς φάλαγγας μυρμηκῶν. Ὁ πρίγκηψ καὶ ἐγὼ ἤματι περιτετυλιγμένοι μὲ τὸν αὐτὸν μανδύαν, ἐν ᾧ οἱ λευκοὶ μύρμηκες συνεκρότου μίχας πρὸς τοὺς ἐρυθροὺς· ἀντιπαρεστάθημεν δὲ καὶ ἡμεῖς εἰς τοὺς δύο τούτους στρατοὺς ἐπιβρίψαντες νέφη νικοτιανῆς· ἀλλ' ἔρχονται στιγμαὶ καθ' ἃς τὰ αὐθάδη αὐτὰ ζῶα τρελλαίνουσι τὸν ἄνθρωπον.

Τὴν 7 Ἀυγούστου ὁ μικρὸς ἡμῶν μαῦρος συνέλαβεν ἀπὸ πρῶτης τέσσαρας ἵππους. Ὁ Κάπελ, πάντοτε ἀγαθὸς καὶ πάντοτε εὐγενὴς, ὄδηγεῖ ἡμᾶς· ὁ δὲ φίλος αὐτοῦ, ὁ παχὺς Χάρρισον, καταβαίνει δρομαῖος εἰς τὰς φάραγγας καὶ ἀναβαίνει πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τρέχων ἐπίσης καὶ κρατῶν τὸν λαιμὸν τοῦ ὑποζυγίου μὲ τοὺς δύο βραχίονας. Οὐδὲν δὲ περιεργότερον τοῦ μεταξὺ τῶν δύο συντρόφων ἡμῶν διαλόγου.

— ὦ! ποῖα ἀνκαλύψεις, ἔλεγεν ὁ εἰς, ἀναγνωρίζεις ἐκεῖνην τὴν φορὰν τὴν ὁποῖαν ἀκολουθεῖ ἐν μεγάλῳ καὶ ἐν μικρῳ πωλᾶρι;

— Μάλιστα, εἶναι ἡ Jenny· πρὸ τριῶν χρό-

νων δὲν τὴν εἶδαμεν πλανᾶται εἰς τὰ δάση μας.

Πορρωτέρω παρατηρήσαμεν μέγαν ταύρον τὸν ὅποιον δὲν εἶχον ἰδεῖ πρὸ πολλῶν μηνῶν.

Αἴφνης, μετὰ διεξοδικὸν δρόμον εἰς καταπρασίην πεδιάδα, διηρημένην εἰς μικρά ἄλση, εὐρισκόμεθα πλησίον σωροῦ δεκαπέντε ἢ εἴκοσι μακροπόδων ἐκ τοῦ μεγάλου εἶδους καὶ ἐκ διακοσίων μικροτέρων, οἵτινες ἀρπάζουσιν εὐθὺς τὰ μικρὰ καὶ τὰ βάλλουςι σπεύδοντα εἰς τὰ θυλακιά των. Περὶ τῶν μικρῶν τούτων, ἐχόντων ὕψος δύο ποδῶν, δὲν σὲ ὀμιλῶ, διότι εἶναι ἀναριθμητὰ ἐν τῶν θάμων καὶ διὰ τοῦτο ἐφρονέσαμεν ἄπειρα. Τρέχοντες λοιπὸν κατ'εὐθείαν πρὸς τοὺς μεγάλους, παρατηροῦμεν ἕνα ὠραιότατον καὶ ἀποφασίζομεν νὰ τὸν καταβάλωμεν ἄνευ σκύλων. Ἐν τῷ διαστήματι δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας καὶ μετὰ ἡράκλεια ἄλματτα τὸ ζῶον εἰσῆλθεν εἰς δάσος καὶ δὲν τὸ βλέπομεν πλέον, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐφάνη, ὅτε εὐρισκομὶ καταδιόκων μόνος αὐτῷ τόσῳ δὲ γενναίως ἐκτύπησα μὲ τὸς πτεριστήρας μου τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου, ὥστε δὲν ἐδυνάμην πλέον νὰ τοὺς ἀποσπᾶσω. Ἄλλ' ὁ μακρόπους ἦτο πλέον τῶν ἑκατῶν μέτρων μακρὰν. Ἐπὶ τέλους μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν κατέφθασα· δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶχον μετ' ἐμοῦ οὐδὲν ὄπλον καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν πλησιάσω, καθόσον μάλιστα προλαβόντες μᾶς εἰδοποίησαν ὅτι εἶναι κινδυνωδέστατον ζῶον ὅταν πλησιάζῃ εἰς τὰ τέλη του, πνίγον ἄνθρωπον μὲ τοὺς βραχίονάς του ἐν βίπῃ ὀφθαλμοῦ. Τὸ παρελθὸν ἔτος τέσσαρες μεγάλοι κύνας κατεκόπησαν ὑπὸ γέροντος μακροπόδου. Ἐπὶ τέλους, καταπονηθεὶς πίπτει κατὰ γῆς ὁμολογῶν δὲ ὅτι καὶ ἐγὼ ἤμην ἐντελῶς ἀπηυθιμένος. Ἐν τοσούτῳ τὸ ζῶον ἀνεγείρεται καὶ στραχθὲν ἐπὶ δένδρῳ, διευθύνει πρὸς ἐμὲ τοὺς ἀγρίους τοῦ δευτέρου, κινεῖ σπασμωδῶς τοὺς μεγάλους βραχίονάς του καὶ μὲ περιμένει. Εὐτυχῶς ἐφθασεν ὁ πρίγκηψ, ὅστις ἂν ὀπισθεμένος, ἔθετο τέλος εἰς τὴν μονομαχίαν ἐξαποστείλας σφαῖραν εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀντιπάλου μου. Φαντάσθητε λοιπὸν πόσον ἐχάρημεν.

Εἶναι δὲ ὠραιότατος· τὸ μαλλίον τοῦ ὀμοιάζει πρὸς τὸ τῆς ἀλώπεκος· ἔχει βάρους ἑκατῶν τεσσαράκοντα λιτρῶν καὶ μῆκος ὀκτώ ποδῶν καὶ ἐξ ἑκατῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μέχρι τῆς ἄκρας τῆς οὐρᾶς. Ἐπειδὴ δὲ αἱ πεδιάδες ἦσαν ὑγραί, ἐμετρήσαμεν τὸ διάστημα τῶν πηδημάτων του καὶ εἶδομεν ὅτι ἦσαν ὅλα πλέον τῶν ἐξ ἑπτῶν ἔτρεχε μόνον διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ἔχων τὸ σῶμα κεκλιμένον πρὸς τὰ ἔμπροσθεν, ἐνῶ ἡ μακρὰ αὐτοῦ οὐρὰ, ἀνυψωμένη ὅλη ὀρθίως, ἐχρησίμευεν ὡς ἀντιστήρικτα.

8 Ἀγρόστου.—Τὴν φορὰν ταύτην, ἂν καὶ οἱ καταβάλλεται τοῦ οὐρανοῦ μετέβαλον τὰς πεδιάδας εἰς τέλματα, προτίθημαι νὰ μονομαχήσω

πρὸς γέροντα μακροπόδα· διὸ ἀναχωρῶ μετὰ τοῦ Κάπελ φέρων πολὺκωνον, ἀπαντήσαντες δὲ κατ' ἑδὸν ἕνα hold man ἢ γέροντα ἐρυθρόδερμον, ὅστις φαίνεται ὠραιότατος, ἐτρέξαμεν ἀκατάσχετοι κινδυνεύοντες πλέον τῆς χθῆς, καθόσον οἱ ἵπποι ὀλισθαίνουσι τρομερὰ. Ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ὁ γέροντος μᾶς φεύγει, ὁ δὲ ἵππος τοῦ συντρόφου μου κατέπεσεν ἐντὸς τέλματος· ἀλλὰ καὶ πίπτων εἶχε τοιαύτην ὁρμήν ὥστε ἀνέκραξε· «Φόνευσέ το ἄλογόν μου, φόνευσέ το, ἀλλὰ φείσου τὸν μακροπόδα»· ἐγὼ δὲ διπλασιάσας τὸν δρόμον μου, μετὰ τρία τέταρτα σχεδὸν κατ' ἄ ἔτρεχε ὡς ἐξω φρενῶν, ἐφθασα τὸ ζῶον ἐνῶ δὲν εἶχον πλέον ἐλπίδα, διότι ὁ ἵππος μου ἐγονάτιζεν. Ἦμην δὲ περὶ τὰ εἰκοσι βήματα μακρὰν αὐτοῦ, ὅτε στραφεὶς ὁρμῆ κατ' ἐμοῦ, ὅστις πάντοτε τρέχων σημάδεύω αὐτὸν διὰ τοῦ βεβύλβερ ἢ σφαῖρα προσβάλλει τοὺς ἐμπροσθίους πόδας του, ἀλλὰ στραφεὶς ὀλίγον ἐπιπίπτει ἐκ νέου κατ' ἐμοῦ. Ἡ πρώτη σφαῖρα δὲν τὸν ἐκτύπησεν, ἀλλ' ἡ δευτέρα ἀνέτρεψεν αὐτὸν καὶ ἡ τρίτη τὸν ἐξαπέστειλε· μία δὲ τελευταία ἔθετο τέρμα εἰς τὰ τρομερὰ πηδήματα τὰ ὅποια ἔκαμνον ἐκπνέων πρὸ τῶν ποδῶν μου.

Δὲν ἤμπορῶ νὰ περιγράψω μέχρι τίνος βαθμοῦ συγκινούσι τὸν κυνηγὸν καὶ ὁ ἀκάθεκτος δρόμος καὶ ἡ κατὰ τοῦ ζώου ἐκδρομὴ καὶ ἡ μακρὰ ἀγωνία, καθόσον ὁ κυνηγὸς ἀγνοεῖ τίς τῶν δύο θὰ νικήσῃ, τὸ ἄλογον ἢ ὁ μακρόπους! Ἡ σφαῖρα διεπέρασε τὸν ἕνα ὄμον καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ἄλλον· τὸ τέλος τῆς θήρας πρὸ πάντων σὲ ἐνθουσιᾷ, διότι τὸ ζῶον ὑπερασπίζεται ἐαυτὸ μετὰ πολλῆς γενναιότητος, ἀναπηδᾷ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἐκτεῖνον τοὺς μεγάλους βραχίονάς του φέροντας φοβεροὺς γαμψώνυχας, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ του, οἵτινες ὀπόταν ἡσυχάζῃ εἶναι γλυκεῖς, ἀποθηριούνται καὶ γίνονται φρικτοί. Μετὰ ταῦτα ἐπέστρεψα βαδίζων ἡσύχως εἰς τὴν καλύβην καὶ παραλαβὼν ἄμαξαν ἦλθον μετὰ τοῦ συνοδοῦ μου εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐκεῖτο ὁ μακρόπους καὶ παρελάσαμεν τὸ δῆμα του.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ βροχὴ κατέστη βαρυστατή ἀνεχωρήσαμεν κατεσπευσμένως, καθύσον τὸ ὕδωρ ἐξεχείλισεν εἰς τοὺς ρύακας. Ἀύριον τὸ πρῶν θὰ ἦναι τριπλοῦν, ὥστε ἂν ἀργοπορήσωμεν ὀλίγας μόνον ὥρας, θὰ μείνωμεν πολιορκημένοι ἐκεῖ ἕνα μῆνα. Εὐτυχῶς ἡ βροχὴ ἔπαυσεν ἐπὶ τινὰς ὥρας καὶ βοηθούσης τῆς σελήνης ὑπερέβημεν τὰ ἐπικίνδυνα μέρη.

11 Ἀγρόστου.—Ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ἡ θήρα τῶν πελεκάνων εὐδοκίμησε θαυμασίως· ἔπειτα τῆ συνδρομῆ τῆς πανουργίας ἐφρονέσαμεν δύο καζοάρ. Ὅσάκις ἀπηντῶμεν σωρὸν τινὰ τῶν ὠραίων πτηνῶν τοῦ εἶδους τούτου τῆς στρουθοκαμήλου, τρέγοντα μὲ τὴν αὐτὴν ταχύτητα τοῦ ἵππου, ἐλαμβάνομεν εἰς χεῖρας χλωρὸν κλαδίον καὶ ἐκσπάζομεν τὸ πρόσωπόν μας. Ἐπεριτυλί-

σαμεν δὲ τὸ σῶμα μὲ σκέπασμα πορφυροῦν μακρὸν μέχρι γῆς. Ἡ στρουθοκαμήλας, ὅπως καὶ ὁ ταῦρος, ὁρμῆ κατὰ παντὸς ἀντικειμένου ἐρυθροῦ. Προσεκλυόμενον αἴφνης ἀπὸ τὸ χροῖμα τοῦτο ὁρμῆ δλόκληρον τὸ τάγμα αὐτῶν καὶ μὲ λαίμον τεταμμένον ἐπιπίπτει ὡς οἱ στρατιῶται ἐν ὥρᾳ πολέμου. Ὅτε ἐφθασαν περὶ τὰ ἑκατὸν μέτρα μακρὰν τοῦ πρίγκηπος ὁ ἀρχηγὸς ἐστάθη καὶ μετ' αὐτὸν οἱ λοιποὶ, διότι ἀνακαλυφθέντες τοῦ στρατηγῆματος, κατέλαβον αὐτοὺς πανικὸς φόβος· ἀλλ' ὁ πρίγκηψ ἀπέθετο ἐπιδεξιῶς μίαν σφαῖραν εἰς τὸ σῶμα τοῦ μεγαλύτερου καζοάρ, ὅστις ἔπεσεν εὐθὺς. Χθῆς ἐφόνευσα καὶ ἐγὼ ἕνα ἄλλον. Τὰ ὅσῃ τῶν ποδῶν των εἶναι ὀγκώδη ὅσον καὶ βραχίον ἄνθρώπου· οἱ πόδες των εἶναι ὕψηλότατοι, τὰ δὲ πτερὰ των τόσον πυκνὰ, ὥστε πίπτουσι περὶ τὸ σῶμα των ὡς ἀλεξίβροχον, ἐνῶ αἱ πτέρυγες τὰς ὁποίας ἐπὶ πολλὴν ὥραν ἀνεζήτουν μόλις ἔχουσι μῆκος πέντε ἢ ἐξ ἑκατῶν χωρὶς διόλου πτερὰ. Μόνον τὸ εἶδος ταῦτα τῶν στρουθοκαμήλων εὐρίσκεται ἐν Αὐστραλίᾳ, τὸ δὲ ἄλλο, τὸ ἔχον τὰ ὠραία πτερὰ τὰ σταλίζοντα τοὺς πῖλους, ἐπιπολάζει εἰς Ἀφρικὴν. Εὐρομεν δὲ εἰς τὴν πεδιάδα πολλὰ ὠά στρουθοκαμήλων, μικρότερα μὲν τῶν ἡμετέρων, ἔχοντα ὅμως χροῖμα ἐξοκίσιον καὶ λαμπρὸν σμαράγδου. Οἱ φιλοξενούντες ἡμᾶς ἐβεβύλωσαν καὶ τοῦτο τὸ παράδοξον, ὅτι ἀντὶ τοῦ θήλαος γεννᾷ τὸ ἄρρεν, καὶ ἐνῶ τοῦτο καθήμενον ἐπαύζει, ἡ κυρία καζοάρ τρέχει φαιδρὰ εἰς τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς ἀγρούς.

Ἐπὶ τέλους εἶδομεν καὶ μαύρους· ἐνῶ σήμερον κατεδιώκομεν ἕνα κύκνον, εὐρέθημεν αἴφνης μεταξὺ φυλῆς ἰθαγενῶν, τῶν ὁποίων τὸ σῶμα μόλις καλύπτεται ἀπὸ δῆματα ἐβρῦμα ἀτάκτως ἐπ' αὐτῶν. Τὸ χωρίον αὐτῶν σύγκειται ἐκ καλυβῶν ἐκ φύλλων ξηρῶν. Εἶναι δὲ τόσον χαμηλαὶ ὥστε εἰσέρχονται τετραποδῆτι ὡς ζῶα· ἄνθρωποι δὲ καὶ καλύβη· ἐκπέμπουσι δυσωδίαν· εἶναι βρωμεροὶ, ἰσχυροὶ, τρομεροὶ καὶ ὅμως ἔχουσι τὴν αἰωνίαν φαιδρότητα τῶν αἰθιόπων. Γελῶσι παραδόξως ἀλλὰ παιδικῶς καὶ ἔχουσι μεγάλους λευκοὺς ὀφθαλμοὺς μὲ φλέβας αἱματώδεις. Ἐδῶκαμεν εἰς αὐτοὺς ὀλίγας νήτσας τὰς ὁποίας πρὸ μικροῦ εἶχονμεν φονεῦσαι καὶ εὐθὺς ὅλοι ἐχόρευσαν χαίροντες περὶ ἡμᾶς. Ὁ χορηγὸς ἦτο γέροντος, μέλας ὡς γλυκὸ ἄρριζα, ἀλλὰ κόμην καὶ γένειον ἔχων λευκὰ ὡς χιών, οἱ δὲ λοιποὶ ὀμοιάζουσι πρὸς μαύρους βαρθόλους κοάζοντας εἰς τὴν ἄκραν τοῦ ὕδατος. Ἐκβαλὼν τὸ μικρὸν καὶ μόνον δῆμα δι' οὐ ἐκαλύπτετο πρὸ τοῦ χοροῦ, ἐκράτει αὐτὸ εἰς τὴν χεῖρα εἰς σημεῖον ἀρχηγίας. Ἐμυμήθησαν δὲ αὐτὸν καὶ πάντες οἱ λοιποὶ καὶ οὕτω παρέστημεν μάρτυρες φανταστικῆς ἐορτῆς κατὰ τὴν ὁποίαν ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐνδεδυμένοι ὡς ἀρχάγγελοι, ἐπεριστρέφοντο καὶ ἐπήδων ἡμεῖς, δὲ ἐξεκκροδίζομεθα γε-

λῶντες, διὸ καὶ ἐνθουσιάζοντο. Ὁ γέροντος ὠνομάζετο βασιλεὺς Τατάμπο, οὗ τινος σὲ στέλλω τὴν εἰκόνα φωτογραφηθεῖσαν τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπὸ τοῦ φιλοξενούντος ἡμᾶς, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ τὴν τῆς νεωτέρης καὶ ὠραιότερης θυγατρὸς του. Ἐπανελθόντες δὲ εἰς τὴν οἰκίαν ἵνα προγευματίσωμεν μετὰ τοῦ φιλοξενούντος ἡμᾶς, εὐρομεν αὐτὸν ἐτοιμαζόμενον ἵνα ἀπέλθῃ πρὸς ἐκλογὴν ὀκτακοσίων βοῶν τοὺς ὁποίους ἐμελλε νὰ στείλῃ εἰς Μέλβουρν, ὅθεν θὰ διενέμετο εἰς τὰ διάφορα μεταλλεῖα. Συναπήλθομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἵνα ἴδωμεν τὸ περιεργον τοῦτο κυνήγιον τὸ ὁποῖον τῶντι ἦτο πολλὰ διασκεδαστικόν. Ὁ δὲ Κάπελ συμπαρέλαθεν ὅσους περισσευτέρους ἄνδρας ἐδυνήθη, ὁκτὼ ἢ ἐννέα ἐπίπλους, φέροντας μᾶστιγας. Ἀνεχωρήσαμεν λοιπὸν δρομαῖοι, διηρημένοι ὅμως ἀπ' ἀλλήλων ἵνα εὐρωμεν τὰς διεσκορπισμένους ἀγέλας· ἄμα δὲ παρατηροῦμεν σωρὸν τριάκοντα ἢ τεσσαράκοντα τῶν ζώων τούτων, κατεδιώκομεν αὐτὰ, ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς λόφον ἄμμου ὅπου ἐμελλε νὰ συνέλθωμεν πάντες. Μόνον οἱ δύο μας, ὁ πρίγκηψ δηλαδή καὶ ἐγὼ, ἐσυναῖχμεν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὑπὲρ τὰ τετρακόσια, διατρέξαντες περὶ τὰς δύο λεύγας. Περὶ τὴν πέμπτην ὥραν συνῆλθον εἰς τὸν λόφον δύο ὡς ἑγγιστὰ χιλιάδες βοῶν καὶ δαμάλεων, ὅπου ἐγένετο ἡ ἐκλογή τῶν πεχυτέρων. Ὅτι ὅμως δὲν δύναμαι νὰ σὲ περιγράψω εἶναι ἡ περὶ ἡμᾶς ἐπικρατήσασα ἀταξία, ἥτις ἀπετέλει τὸ μεγαλύτερον θέλημα τῆς ἐκδρομῆς· βόες λακτίζοντες, μυκώμενοι, τρέχοντες, δαμάλεις σκιρτῶσαι καὶ θορυβοῦσαι, περὶ τὸν ὠραιότατον τῶν θεαμάτων τὸ ἐσπέρας ἀποδιώκομεν πάντα τὰ ἀποβληθέντα ζῶα καὶ ἀναπτομεν μεγίστην σειρὰν πυρῶν περὶ τὰ ἐκλεχθέντα ὀκτακόσια.

12 Ἀγρόστου.—Τὴν δὲ πρῶτην τὰ ζῶα ταῦτα ἀνεχώρησαν εἰς Μέλβουρν συνοδευόμενα ὑπὸ τεσσαρῶν ἀνθρώπων. Τὸ πρῶτον ἐμπόδιον τῆς μακρᾶς ταύτης ὁδοπορίας εἶναι ὁ ποταμὸς Μόρρυ, πλατὺς ἑκατῶν ἐξήκοντα μέτρα. Οἱ ἄνθρωποι διώκουσι γενναίως τὴν ἀγέλην αὐτῶν μεταξὺ τῶν δύο μακρῶν ποταμῶν οἵτινες φθάνουσιν εἰς τὸν ποταμόν. Τρέχουσι δὲ μετὰ τοσαύτης ὁρμῆς ὥστε δὲν δύνανται πλέον νὰ σταματήσωσι, καὶ οὕτω τὰ πρῶτα, ὠθοῦμενα ὑπὸ τῶν ἐπερχομένων, ἔπεσαν εἰς τὸν ποταμόν· ἡ ὁρμὴ ἐν γένει εἶναι μεγίστη, οὕτω δὲ πάντα κολυμβῶντα καὶ συμπιεζόμενα ἀπέβησαν εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην.

Καὶ ἡμεῖς δὲ ἐτοιμαζόμεθα ν' ἀναχωρήσωμεν αὐρίον καὶ ν' ἀφήσωμεν τὸν παράδεισον τοῦτον. Θὰ ὑπάγωμεν δὲ εἰς σταθμὸν προβάτων εἰκοσιπέντε λεύγας μακρὰν ἐντευθεν. Οἱ ἐν Αὐστραλίᾳ ταξιδεύουσιν ἀδιακόπως, καὶ τὸ κατ' ἐμὲ οὐδ' αὐτοῦ ἄλλοῦ ἔτυχον πλέον ἐγκαρδίον ὑποδοχῆς. Εἰς πάντα σταθμὸν τοῦ ἐσωτερικοῦ εὐρίσκειται καὶ «φιλόξενος κατοικία».

Τὸ ἐσπέρως μετὰ τὸ δεῖπνον ἐξηρχόμεθα μετὰ τοῦ οἰκοδεσπότη ἵνα ἐξετάσωμεν ἐάν τις βοσκὸς πλανηθεὶς ἢ πλανώμενος ἤλθε νὰ ζητήσῃ ἄσουλον, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὠδηγοῦμεθα ἀπὸ τὰ μεγάλα πυρὰ τὰ ὅποια ἦσαν οἱ νεοελθόντες· ὁ δὲ Κάπελ ἔδιδεν ἀμέσως εἰς αὐτοὺς κρέας βόειον καὶ δίπυρα. Ἦσαν δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πλάνητες ἐρχόμενοι νὰ ζητήσωσιν ἐργασίαν. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ζῶσιν δλόκληρον ἔτος περιερχόμενοι εἰς τὰς πεδιάδας ἀνεπαύσεως καὶ ἀνευ κατοικίας καὶ ἀγαπῶντες περιπαθῶς τὸν νομάδα βίον. Βεβαίως ἡ φυσικὴ κατάστασις μιᾶς χώρας θὰ ἐπενεργῇ εἰς τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων. Πόσους ἀνθρώπους εἶδον εἰς τὴν Αὐστραλίαν οὐδόλω φροντίζοντες περὶ τῆς ἐπιούσης καὶ ἀγαπῶντας τὰ ἀγνωστα καὶ τὰ ἀπρόοπτα! Μήπως καὶ ἡμεῖς δὲν μεταβλήθημεν ἐν τῷ δικαστικῷ ἐνὸς μηνός; ἠθέλωμεν νὰ ζήσωμεν ἐπὶ πολὺ ἔτι ὡς ἄγριοι καὶ νομάδες, νὰ κοιμώμεθα μετὰ τοὺς μανδύας μας, νὰ τρέχωμεν ἐριπποὶ, νὰ προχωρῶμεν πάντοτε τρέχοντες ὡς ἔξω φρενῶν εἰς ἀπεράντους πεδιάδας καὶ λέγοντες· «Ἴσως κανεὶς λευκὸς δὲν ἐπάτησεν ἕως τώρα τὴν γῆν ταύτην.» Ναι, ὁ βίος οὗτος ἔχει θέλητρα τὰ ὅποια δὲν γνωρίζομεν εἰς τὴν Εὐρώπην. Ἄλλ' ὁ φίλος ἡμῶν Φωβὲλ μὲς περιμένει ἀνυπομόνως εἰς Μέλβουρν' ἀναγκάζομεθα λοιπὸν ν' ἀναχωρήσωμεν. Ἰδοὺ δὲ καὶ τίς ὑπῆρξεν ὁ οἰκοδεσπότης ἡμῶν Κάπελ.

Ἐν ἔτει 1846 τρεῖς ἄνδρες εὐσταθεῖς ἤλθον νὰ κατοικήσωσι παρὰ τὸν Μώρρυ ὅπως βοσκῆσαι τὰς ἀγέλας των εἰς τὰ ἕως τότε παρθένα λειβάδια, ὅπου συνεχῶς ἔπρεπε ν' ἀντικρούωσι τὰς προσβολὰς τῶν Μυρῶν, οἵτινες ποτὲ μὲν ἤρχοντο νὰ καύσωσι τὰς καλύβας τῶν τριῶν τούτων ξένων, ποτὲ δὲ ν' ἀρπάσωσι τὰ ζῶα των. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἐχώρισαν ἕνα ἀπέραντον διάστημα λειβαδίων παρὰ ἰδίαν κατοικίαν, ὅπου, εἶπον, ἤθελον νὰ κατοικήσωσιν, ἀμυνόμενοι ἐναντίον τῶν αὐτοχθόνων καὶ ἐναντίον παντὸς νεήλδου. Ἄφ' οὗ δὲ ἀπαξ διεχώρισαν αὐτὸ εἰδοποίησαν τὴν κυβέρνησιν, ἣτις οὕσα ἰδιοκτῆτις τῆς γῆς τῆς ἀποικίας, πωλεῖ ἢ ἐνοικιάζει αὐτὴν κατὰ θέλησιν. Ὑπάρχουσι λοιπὸν ἐδῶ ἰδιοκτῆται, οἵτινες ἀφ' οὗ γίνωσι τοιοῦτοι δὲν πληρώνουσι πλέον οὐδὲνα φόρον εἰς τὸ κράτος, καθὼς καὶ ποιμάντορες. Οἱ ποιμάντορες οὗτοι εἶναι ἐνοικιαστῆται τοῦ κράτους, πληρώνουσιν ὠρισμένον ποσὸν κατ' ἔτος καὶ διαρκούντος τοῦ ἐνοικίου ἀπολαμβάνουσι παντὸς ὅ,τι εὐρίσκειται εἰς τὴν περιφέρειάν των, δηλαδὴ τῶν λειβαδίων καὶ τῶν δασῶν, τὸ ἐκ τῶν ὁποίων κέρδος δὲν εἶναι μικρὸν.

Ἄλλ' ἂς ἐπανέλθω εἰς τὰ πρόβατά μου ἢ μᾶλλον εἰς τοὺς βόας μου· οἱ τρεῖς λοιπὸν ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἐξέλεξαν λαμπρὰν γῆν μεταξὺ τῶν

δύο ποταμῶν τοῦ Μώρρυ καὶ τοῦ Οὐάλκουλ, ἢ τοὶ μεταξὺ δύο θαυμασιῶν φυσικῶν ὀρίων, δύο πηγῶν πλούτου καὶ ποτίσματος. Τὴν ἐνοικίασιν διὰ δεκατέσσαρα ἔτη, δι' ἑκάστον τῶν ὁποίων ἔδιδον εἰς τὴν κυβέρνησιν τὴν μετρίαν ποσότητα τῶν 7,500 φράγκων, τὸ ἐνοίκιον δὲ αὐτῶν διήρκει μέχρι τοῦ 1860 ἔτους. Ἄς ἴδωμεν ἤδη τί ἔκαμεν ὁ φίλος ἡμῶν Κάπελ.

Ἐρθασεν ἐνταῦθα τῷ 1852 καὶ διαπραγματευθεὶς μετὰ τῶν ποιμαντῶν τούτων, οἵτινες ἐντὸς ἐξ ἔτων εἶχον πλουτίσει, ὑπενοικίασε τὴν γῆν, τὰ ζῶα, τὸ δάσος ἀντὶ 715 χιλιάδων φράγκων· δαπανᾷ δὲ διὰ τοὺς φύλακας, πρὸς οὓς δίδει ἀνὰ 25 φράγκα τὴν ἐβδομάδα καὶ τὴν τροφήν αὐτῶν, 37,500 φράγκα· ἀξιοσημειώτον δὲ ὅτι εἰς ἄνθρωπος φυλάττει χίλια ζῶα. Ἄλλ' ἐνταῦθα ὅπου αἱ ἐκτάσεις εἶναι ἴσαι καὶ ὁμοίαι, ἐάν δὲν ἔχωσι πρὸς φραγμὸν ζύλα μεταχειρίζονται σύρματα σιδηρᾶ.

Ἐν ὅλοις δὲ αἱ ἐτήσια δαπάναι ἀναβαίνουν εἰς 77,875 φράγκα. Ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ κέρδη· ὁ Κ. Κάπελ στέλλει ἀνθρώπους κατ' ἔτος, κατὰ τοὺς μῆνας Μάϊον, Ἰούνιον, Ἰούλιον, Αὐγουστον καὶ Σεπτέμβριον, εἰς διαφόρους ἀποικίας ἵνα ἀγοράσωσι ζῶα, οὗτοι δὲ, ἀπερχόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας αἵτινες ὑπέφεραν ἕνεκα ζηρησίας ἀγοράζουσι παρὰ τῶν μικρῶν γεωργῶν, πρὸς πενήτην ἢ ἐξήκοντα φράγκα, ὅσα ἰσχνὰ καὶ νέα ζῶα εὐρίσκουσι. Πρὸ τριῶν χρόνων παραδείγματος χάριν ἠγόρασε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ Κ. Κάπελ 45,000, καὶ τὰ ἐπώλητε πέρυσιν ὅλα παχέα καὶ λαμπρὰ πρὸς 175 φρ. τὸ ἐν' δηλαδὴ ἐδαπάνησεν 750,000 καὶ ἐκέρδησε 2,625,000 φρ. Ὅποσον κέρδος ἐντὸς εικοσιτεσσάρων μηνῶν!

Αἱ βροχαὶ τοῦ ἔτους ἀποφασίζουσι περὶ τῆς τύχης τοῦ κτήματος· σήμερον δὲ ἐνὸς ἡμέρας, εὐρίσκόμεθα εἰς τὸν Αὐγουστον, ὅστις ὁμοιάζει πρὸς τὸν ἡμέτερον Ἀπρίλιον. Ὁ πυκνὸς χόρτος δὲν ἔχει ὕψος μεγαλύτερον τῶν δύο δακτύλων, ἀλλὰ εἶναι τόσοσιν πράσινος καὶ τόσοσιν ζωηρὸς, ὅστε νομίζει τις ὅτι εὐρίσκειται εἰς λειβάδιον τῆς Ἀγγλίας· ἔθεν ἐάν ὁ ἥλιος δὲν γίνῃ πολλὰ κυστικὸς, οὔτε δύο ἔτη θὰ χρειασθῇ ὁ Κ. Κάπελ ἵνα παχύνῃ τὰ νέα ἰσχνὰ ζῶα του.

Ἐχει πρὸς τούτοις ἀγέλην χιλίων δαμάλεων προσδιωρισμένην ἰδίως εἰς αὐξήσιν τοῦ εἶδους τούτου κηθῶς καὶ ἐκατὸν φορβάδας. Χθὲς ἐθαύμαζον τὴν ὠραιότητα, τὴν εὐρωστίαν καὶ τὸ πλάτος τοῦ στήθους τῶν κερσφόρων τούτων ζώων. Πῶς κατώρθωσε, ἠρώτησα τὸν Κ. Κάπελ, ν' ἀποκτήσῃς τοσαῦτα ὠραία κτήνη; Τοῦτο προέρχεται, μοὶ ἀπεκρίθη, ἐκ τοῦ μόνου ἀντιδημοκρατικοῦ μέτρου τὸ ὅποιον ἔλαβεν ἡ φιλελεύθερος ἡμῶν Κυβέρνησις, ἀπαγορεύσασα τὴν εἰσαγωγὴν ζώων ἀββένων, τὰ ὅποια δὲν ἐβαρβαύθησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἢ τὰς γειτονικὰς ἀποικίας.

Ὅλοι οὗτοι οἱ ἵπποι εἶναι εὐγενεῖς, τῶν ὁποίων ὁ πατὴρ εἶχεν ἀξίαν τριακονταπέντε χιλιάδων φρ. Τὰ πρόβατα, τὰ ὅποια εἶδες τρέχοντα εἰς τὰς πεδιάδας, εἶναι μερινοὶ ἀμιγεῖς τῆς Γερμανίας, ἠγοράσθησαν εἰς τὴν Σαξωνίαν κριοὶ ἔχοντες ἀξίαν δώδεκα χιλιάδων φρ. καὶ ἐπὶ τέλους ὅλοι οἱ βόες κατάγονται ἀπὸ τοῦ μεγαλοπρεποῦς ταύρου τὸν ὅποιον εἶδες προχθὲς περιφερόμενον πλησίον τοῦ Οὐάλκουλ, ἀγορασθέντος δὲ ἀντὶ εἴκοσι χιλιάδων φρ. ἐν Λονδίῳ ὅπου διαγωνισθεὶς ἐκέρδησε μέγα ἐπαθλόν.

Ἐρωτήσαντός μου αὐτὸν πόσας δαμάλεις καὶ βόας θὰ ἔχη τὸ ἔτος τοῦτο, μοὶ ἀπεκρίθη ὅτι ἤτο ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τὸν ἀριθμὸν, διότι πολλάκις πολλὰ τῶν ζώων τούτων ἀποθνήσκουσιν εἰς τὰ δάση, ἀλλὰ καὶ πολλὰ γεννῶνται χωρὶς νὰ ἔχη εἰδήσιν· μόλις περὶ τὰ Χριστούγεννα θὰ ἔχη ἀσφαλεῖς εἰδήσεις. Ὑποθέτει μόνον ὅτι θὰ ἔχη ἕως ἐπτὰ χιλιάδας, διότι ἕνεκα τῆς ζηρησίας ἀπωλέσθησαν οὐκ ὀλίγα· ἐλπίζει δὲ ὅτι θὰ πωλήσῃ τὰς ἐπὶ ταύτας χιλιάδας ἀνὰ διακόσια φράγκα κατὰ κεφαλήν. Καὶ τούτου δοθέντος, θὰ πωλήσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν του καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Τὸ παρελθὸν ἔτος, προσέθετο, μοὶ προσέφερον 2,250,000 φράγκων ἀλλ' ἀπεποιήθη' ἐφέτος ὅμως ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω 750 χιλιάδας περισσότερον.

Ἄλλὰ, φοβούμενος μὴ σὲ βαρύνῃ ἡ περιγραφὴ τοιοῦτων ἀριθμῶν, δὲν προχωρῶ ἐνθυμῶ μόνον ὅτι εἶναι κύριος 45,000 βοῶν, ἐνοικιαστῆς 715 τετραγώνων χιλιομέτρων, ἤτοι ἐκτάσεως διπλῆς τοῦ νομοῦ τοῦ Σηκουάνα καὶ μὴ λησμένει ὅτι εἰς τὸν ἐκτακτὸν τοῦτον τόπον εὐρίσκονται ἄνθρωποι κύριοι περιουσίας τρεῖς καὶ τετράκις μεγαλύτερας τῆς τοῦ Κ. Κάπελ.

Ἐπιτομὴ συνέσει.

N.

ΕΙΣ ΕΝ ΤΑΙΣ ΑΡΧΑΙΑΙΣ ΑΘΗΝΑΙΣ ΓΑΜΟΣ

Ὁ Ξενοφῶν, ὁ ἔγγονος Εὐρυπίδου τοῦ ποιητοῦ, ἦτο χρηστὸς νέος καὶ κατήγετο ἐκ καλῆς τῶν Ἀθηνῶν οἰκογενείας. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἦτο τριτάρχος καὶ φίλος τοῦ περιφήμου στρατηγοῦ Κόνωνος. Καίτοι εὐπορὸς, ἦτο φειδωλὸς μὲν εἰς ἑαυτὸν, ἀπειθὴς δὲ εἰς τὰς δημοσίας τῆς πόλεως λειτουργίας. Οὐ μόνον δὲ ἵππους ἐκέκτητο λαμπροῦς, ἀλλὰ καὶ ἀθλητὰς καὶ ἐνίκησεν εἰς τὰ Ἴσθμια καὶ Νέμεα, ὅστε καὶ ἡ πόλις ἐκηρύχθη καὶ αὐτὸς ἐστεφανώθη. Φρόνιμος ἄνθρωπος δὲν ἐπεθύμησε νὰ λάβῃ πολὺν πλοῦτον σύζυγον, ἐνῶ ἦτο τότε περιζήτητος γαμβρὸς, διότι δὲν ἤθελε νὰ γείνη τῆς προικῆς δοῦλος, ἀλλὰ προετίμησε τὴν θυγατέρα Ξενοφῶντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Εὐρυπίδου. Ἐκ τοῦ γάμου τούτου ἔσχε δύο θυγατέρας καὶ υἱὸν τὸν Ξενοφῶντα. Καίτοι δὲ πλούσιοι γαμβροὶ ἐζήτουν ἀπροίκους τὰς θυγατέρας του, δὲν ἔδωκεν ὅμως αὐτὰς, ἀλλὰ τὴν

μὲν τὴν συστάσει τοῦ Κόνωνος ἔδωκεν εἰς Ἀριστοφάνην τὸν υἱὸν τοῦ Νικοφῆμου, τὴν δὲ εἰς Φιλόμηλον τὸν Παικνιέα, χρηστὸν πολίτην, ἐπιδοῦς ὡς προίκα 40 μνᾶς. Ὁ Ξενοφῶν τοιοῦτου τυχὼν πατὴρ εἶχεν ἐκπαιδευθῆ καλῶς, ὅπως ἐξεπαιδεύοντο οἱ ἐλεύθεροι τότε πολῖται. Μακρὰν τῶν ῥαδιουργιῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτικῶν παθῶν, διῆγεν ἐντιμὸν καὶ ἡσυχον βίον καὶ ἐξεπλήρου καλῶς τὸ πρὸς τὴν πολιτείαν αὐτοῦ καθήκον.

Ἄλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐπῆλθον δυστυχήματα εἰς τὴν οἰκογένειαν τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ξενοφῶντος, διότι ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Νικοφῆμος ἐφορέθησαν ἄκριτοι ὑπὸ τοῦ δήμου, διαβληθέντες ἐπὶ προδοσίᾳ, τὰ δὲ κτήματα αὐτῶν ἐδημιούθησαν. Ἡ σκληρὰ αὕτη καὶ ἄδικος τιμωρία, τοῦ νὰ στερωθῇ γυναῖκα καὶ ἀθῶα τέκνα τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, δὲν ἦτο ἀσυνήθης ἐν τῇ ἐποχῇ ταύτῃ ἐν Ἀθήναις. Οἱ δημαγωγοὶ ἐσυκοφάντουσαν τοὺς πλουσίους πολλὰκις, ὅπως αὐξήσωσι τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν περιουσίαν καὶ διανεμόντες χρήματα εἰς τὸν λαὸν κατορθώσι τοὺς ἰδίους ἐκυτῶν σκοπούς. Ἄλλὰ δὲν ἤρκεσε μόνον τοῦτο· ἡ περιουσία τοῦ Νικοφῆμου καὶ Ἀριστοφάνους δὲν ἦτο ἱκανή, ὥστε νὰ πληρωθῇ ἡ ζημία, καὶ οἱ κατήγοροι ἐστράφησαν καὶ κατὰ τοῦ γυναικαδέλφου τοῦ Ξενοφῶντος. Καὶ ὅμως ὁ Ξενοφῶν δὲν ἀφῆκε νὰ λιμοκτονήσῃ ἡ ἀδελφὴ καὶ τρεῖς ἀνήλικα ὄρφανὰ, ἀλλὰ καὶ ταῦτα διέθρεψε καὶ κατὰ τῶν κατηγορῶν του μόνος ἀντεπεξῆλθε καὶ τὴν περιουσίαν του διέσωσε.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Ξενοφῶν. Ἄλλ' ἂς ἐπανέλθωμεν ἤδη εἰς τὴν νεανικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν καὶ ἂς ἴδωμεν, ποῖαν αὐτὸς ἐξελέξατο ὡς μέλλουσαν τοῦ βίου του σύντροφον. Ἀφοῦ ἐγένετο 28 ἔτων τὴν ἡλικίαν, ἐσκέπη ὁ πατὴρ νὰ τὸν νυμφεύσῃ· διότι καὶ αἱ ἀδελφαὶ του εἶχον ἤδη ὑπανδρευθῆ καὶ ἡ μήτηρ του, γραῖα ἤδη, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ διοικῇ καλῶς τὸν οἶκον.

Ἔθος δὲ ἦτο τότε οἱ μὲν νέοι νὰ νυμφεύωνται ἀπὸ τοῦ 24-26 ἔτους τῆς ἡλικίας των, αἱ δὲ νέαι ἀπὸ τοῦ 16-18. Ἐν γένει δὲ ἡ σύζυγος ἔπρεπε νὰ ἦνε πολὺ νεώτερα τοῦ ἀνδρός, ἵνα μὴ ἢ ταχύτερον παρακμάζουσα γυνὴ ἐπιφέρῃ δυσσχεστὸς εἰς τὴν συζυγικὴν εὐδαιμονίαν συνεπέας.

Κακὸν γυναῖκα πρὸς νέαν ζεῦσαι νέον μακρὸν γὰρ ἰσχυρὸς μᾶλλον ἀββένων μένει, θήλειά δ' ἦδη θάστον ἐκλείπει δίμας.

Ὅπως δὲ σήμερον οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα οἱ γονεῖς ἐφρόντιζον νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς κόρας των νέας, διότι ἄλλως ἐκινδύνευον νὰ μένωσιν ἄγαμοι. Ἡ Λυσιστράτη ἐν Ἀριστοφάνει παραπονεῖται ὅτι τῆς γυναικῆς ὁ καιρὸς εἶνε μικρὸς, ἐκτὸν τούτου μὴ πῖλαβῆται· Οὐδεὶς ἐθέλει γῆμαι ταύτην ὅτι κτισμένη (προφητεύουσα) δὲ κῆθηται.

Δὲν ἦτο δὲ ἡ διοίκησις τοῦ οἴκου μόνη ἡ αἰτία τοῦ γάμου τοῦ Ξενοφῶντος, ἀλλὰ καὶ ἡ πολιτεία πρὸς ἰδίαν ἐκυτῆς διατήρησιν ἀπῆται παρὰ τοῦ πολίτου τὸν γάμον· διὸ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἐθεωρεῖτο θεσμὸς πολιτικὸς οὗτος, προωρισμένος καὶ εἰς τὴν πόλιν νὰ παρέχη πολιτείας καὶ τοῦ οἴκου καὶ τῆς οὐσίας ἐπιμελητάς. Ἐπειτα δὲ καὶ οἱ Θεοὶ ἀπῆτουν ἀπογόνους παρὰ τοῦ ἀνθρώπου, ἵνα ἀνθ' ἐκυτοῦ καταλίπη αὐτῶν θεοραπευτήν, καὶ ἡ οἰκογένεια, ὅπως μὴ ἐξεργηθῆ ὁ οἶκος καὶ ὑπάρχη τις, ὅστις ὄφειλε νὰ προσφέρει αὐτοῖς τὰ νομιζόμενα.

Ἐκ πάντων λοιπὸν τούτων ἀπεράσισεν ὁ πατήρ νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν του· διότι κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ὁ πατὴρ ὄφειλε νὰ εὕρῃ τὴν νύμφην· ὁ ῥωμαντικὸς ἔρωσ δὲν ἦτο τόσον γνωστὸς τότε. Αἱ παρθέναι κεκλεισμέναι ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ δὲν ἦσαν τόσον ὄραται καὶ μόνον ἐν πανηγύρεσι καὶ ἐν ἄλλαις δημοτελεσίαις ἐορταί· εὕρισκον εὐκαιρίαν νὰ ρίψωσι βλέμμα τι ἐπί τινος νέου. Οὕτω λοιπὸν πολλὰκις ὁ νέος ἐλάμβανε σύζυγον χωρὶς ποτε νὰ τὴν ἴδῃ πρότερον, καὶ χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἐλαχίστην πρὸς αὐτὴν κλίσιν. Ὁ Πάμφιλος παρὰ Τερεντίω παραπονεῖται ὅτι ἀναγκάζεται νὰ νυμφευθῆ τέρας, ὅπερ οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ θωπεύσῃ. Ὡς δὲ συχνάκις συμβαίνει νῦν, οὕτω καὶ τότε ὁ πατήρ ἠναγκάζετο πολλὰκις νὰ νυμφεύσῃ τὸν υἱὸν, ὅπως δώσῃ πέρασ εἰς τὰς ἀνολεσσίας του, οὗτος δὲ ἐλάμβανε τὴν γυναῖκα ὡς τιμωρίαν, οὕτως εἶπεν, διὰ τὰς προτέρας αὐτοῦ παρεκτροπὰς. Ὁ Χαρμίδης παρὰ Πλάτῳ ἀδιαφορεῖ καὶ ἂν ὁ πατήρ του τῷ ἄγει ἕκαστὸν συζύγους διὰ τὰ ἀμαρτήματά του, τὸ νὰ νυμφεύῃ δὲ διὰ τοιοῦτον λόγον ὁ πατήρ τὸν υἱὸν κατέστη μεταγενεστέρως παρομιώδης φράσις ἐπὶ τῶν κακοτρότων παιδίων·

Γάμον σοὶ δίδωσιν ὁ πατήρ·
τί γὰρ ἠδίκησας ἵνα καὶ πεθῆθῃ;

Ἀλλὰ καὶ ἡ παρθένος σπανιώτατα ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἠρωτάτο, ὁ πατήρ δὲ ἢ ὁ κηδεμὼν ὠρίζεν αὐτῇ τὸν μέλλοντα σύντροφον.

Ὁ πατήρ τοῦ Ξενοφῶντος μέλλον ἤδη νὰ ἐκλέξῃ τὴν νύμφην ὡς σπουδαιότατον ἐθεώρησε κατὰ πρῶτον νὰ ἦνε αὐτὴ ἀστὴ, διότι ὁ μετὰ μετόικου ἢ ξένης ἐν γένει γάμος δὲν ἐθεωρεῖτο νόμιμος καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ τέκνα δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε πολῖται. Ἐπειτα δὲ ἡ οἰκογένεια αὐτῆς νὰ ἦνε ἐντιμὸς καὶ ἰσότημους καὶ ὅλα τῇ τοῦ γαμβροῦ. Μῆτε εὐγενεστέρη μῆτε πλουσιωτέρα ὄφειλε νὰ ἦνε, καὶ «τὴν κατὰ στυτὸν ἔλα» κατέστη σοφὴ γνώμη, διότι κατὰ τοὺς ἀρχαίους οἱ ἐκυτῶν κρείττους λαμβάνοντες οὐ τῶν γυναικῶν ἀνδρες, ἀλλὰ τῶν προικῶν δοῦλοι λαμβάνουσι γινόμενοι. Πλάτωνος ὁ κωμικὸς παρέχει ἡμῖν σαφῆ τῶν μὴ ἰσοτίμων γάμων εἰκόνα ἐν τινι τῶν κωμωδιῶν του, ἐν ἧ ὁ φιλάργυρος Εὐκλείων πρὸς τὸν ζητοῦντα τὴν θυγατέρα του πλούσιον Μεγά-

θωρον ἐκφέρει τοὺς ἐξῆς ἀγροίκους μὲν, ἀλλὰ λίαν ἐκφραστικοὺς λόγους·

Σὺ Μεγάθωρε, εἶσαι πλούσιος καὶ δραστήριος ἄνθρωπος, ἐγὼ δὲ πτωχὸς, πτωχότατος.

Ἐάν τὴν κόρην μου δώσω εἰς σέ, σὺ θὰ ἦται βοῦς, ἐγὼ δὲ ἀνέριον.

Ὅπου μετὰ σοῦ ζευχθῶ, καὶ δὲν θὰ δουληθῶ ἐξ ἴσου νὰ πέρω τὸ φορτίον, θὰ τὸ ρίψω εἰς τὸν βόρβορον, σὺ δὲ οὐδαμῶς θὰ φροντίζῃς περὶ ἐμοῦ.

Ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἐγεννήθη τιοιστοί, πρὸς σέ μὲν θὰ ἦμαι ἄνισος, εἰς τὸ γένος μου δὲ θὰ ἦμαι καταγέλαστος.

Ἐν οὐδετέρῳ τόπῳ πρέπει νὰ ἔχω ἀσφαλῆ σταυλόν, ὅταν πρόκηται νὰ φάγω.

Διότι ἄλλως οἱ μὲν ὄνοι θὰ μὲ δάκνωσιν, οἱ δὲ βόες θὰ μὲ κερατίζωσιν· ὥστε μέγας κίνδυνος εἶνε ἀπὸ τῶν ὄνων νὰ μεταβῆ τις εἰς βόας.

Ἀλλὰ καὶ ἄπροικος ὅλως διόλου δὲν ἔπρεπε νὰ ἦνε ἡ σύζυγος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἦτο εὐκόλος καὶ ὁ χωρισμὸς. Ἡ προίξ ἀπετέλει πάντοτε δεσμόν τινα τοῦ γάμου, διότι ἐν περιπτώσει διαζυγίου ὁ σύζυγος ὄφειλε νὰ τὴν ἀποδώσῃ. Ἐνεκα τούτου καὶ αἱ θυγατέρες ἀπόρων, ἀλλ' εὐεργεσίας παρασχόντων τῇ πολιτείᾳ ἀνδρῶν, συχνάκις ἐπροικίζοντο ὑπὸ αὐτῆς τῆς πόλεως.

Τοῦ πατρὸς λοιπὸν τοῦ Ξενοφῶντος τὸ βλέμμα ἐστράφη ἐπὶ τὸν οἶκον Κριτοδήμου τοῦ ἐξ Ἀλωπεκῆς, ὅστις καὶ φίλος του ἦτο καὶ σώφρων καὶ ἐντιμὸς πολίτης ὑπῆρξε καὶ γενναῖος ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολεμησίας ὑπὸ Ἀκκεδαίμωνιόν ἐν Ἑλλησπόντῳ ἐφρονεῖτο. Οὗτος εἶχε θυγατέρα καλουμένην Πραξινοῦν, ἣν βεβαίως δὲν εἶχεν ἴδει ὁ Ξενοφῶν, ἀλλ' ὡς ὁ πατήρ του ἠκούσε καὶ ἐγίνωσκε συνάμα ὅτι ἡ μήτηρ ἦτο χρηστή καὶ καλὴ οἰκοδέσποινα, ἠδύνατο νὰ ἐλπίζῃ ὅτι καὶ ἡ θυγάτηρ θὰ ἦνε τοιαύτη. Ἡ Πραξινοῦν ἦτο δεκαεξάετις καὶ ἐπομένως ὠριμὸς ἤδη πρὸς γάμον. Ἐν Ἀθήναις καὶ πρὸ τοῦ 15 ἔτους ὑπανδρεύοντό τινες, ἂν δὲν ἦσαν ἐτι ἐν τῇ τάξει τῶν Ἀρκτων. Αἱ Ἀττικαὶ κόραι οὐτε προσδύτεραι τῶν δέκα ἐτῶν οὐτε νεώτεραι τῶν πέντε κροικωτῶν ἱμάτιον ἠμυρισμέναι ἦγοντο ὑπὸ τῶν μητέρων των κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Ἀρτέμιδος εἰς Βραχυρῶνα καὶ ἐνταῦθα μετὰ τὰς συνήσεις ἱεροτελεστικὰς ἀφιερῶντο τῇ θεᾷ ἐπὶ πέντε ἔτη. Αἱ τῇ θεᾷ λοιπὸν ἀφιερῶμεναι ἦδη παρθέναι, Ἀρκτοὶ καλούμεναι, δὲν ἠδύνατο νὰ συνοικίσωσιν ἀνδρὶ πρὸ τῆς παρελεύσεως τῶν πέντε ἐτῶν. Ὁ πατήρ λοιπὸν τοῦ Ξενοφῶντος τῇ συμβουλῇ καὶ τῆς συζύγου του ἀπεράσισε νὰ συζεύξῃ τὸν υἱὸν του μὲ τὴν θυγατέρα Κριτοδήμου, ὅστις καὶ εὐχαρίστως ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν, διότι καὶ τὴν χρηστότητα τοῦ γαμβροῦ ἐγίνωσκε, καὶ τῆς θυγατρὸς του τὴν ἀποκατάστασιν δὲν ἤθελε πλέον ἐπὶ πολὺ νὰ ἀναβάλλῃ.

Ἐν ὠρισμένη ἡμέρᾳ ἐτετέλεθη ὁ ἀρραβῶν (ἐγγύησις), καθ' ὃν ἐγένοντο τὰ συμβόλαια καὶ ὠρίσθη ἡ προίξ. Ἡ νομικὴ αὕτη πράξις δὲν ἔπρε-

πε νὰ παραμεληθῆ, διὰ νὰ ἦνε ἔγκυρος ὁ γάμος. Ἡ ἔλλειψις τοῦ τύπου τούτου ἀπέκλειε τὰ ἐκ τοιοῦτου γάμου γενόμενα τέκνα ἀπὸ τῆς Φρατρίας τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ πάσης ἄλλης κληρονομικῆς ἀπαιτήσεως. Ἡ προίξ, ἣτις δὲν ἠδύνατο νὰ ἦνε κατωτέρα τοῦ δεκάτου τῆς περιουσίας τοῦ πατρὸς, συνίστατο εἰς μετρητὰ χρήματα, εἰς ἱμάτια καὶ κοσμήματα, καὶ εἰς δούλους, καὶ παρεδίδοτο εἰς τὸν ἄνδρα οὐχὶ ὡς ἰδιοκτησίαν, ἀλλὰ πρὸς κάρπωσιν. Πρὸς τούτοις δὲ ἔφερεν ἡ γυνὴ καὶ τινα ἀκόμη ἄλλα δωρήματα ἐκ τῆς οἰκίας τῆς, ἅτινα ἐθεωροῦντο μὲν ὡς ἰδίᾳ ἐκυτῆς περιουσία, δὲν ἠδύνατο ὅμως ἐλευθέρως νὰ διαθήσῃ, διότι κατὰ τὸν νόμον γυναικί δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον πέρα μεδίουμου νὰ συναλλάσσεται. Ἀπὸ τῶν ὁμηρικῶν χρόνων μετεβλήθησαν τὰ κατὰ τὸν γάμον, διότι ἐνῶ ἤδη ὁ πατήρ ἔδιδε προίκα τῇ θυγατρὶ, τότε ὁ νέος ὄφειλε νὰ δώσῃ εἰς τὸν πατέρα τῆς νύμφης. Ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀπαντῶσιν ἀρχαὶ προικὸς, καθόσον ὁ πατήρ μέρος τῶν δωρομένων αὐτῷ ἔδιδε πάλιν εἰς τὴν θυγατέρα του.

Μακροχρόνιος ἀρραβῶν ἐν Ἀθήναις δὲν ἦτο συνήθης. Ὀλίγον μετὰ τὴν ἐγγύησιν ἐτελείτο ὁ γάμος. Αἱ προπαρασκευαί τῆς προικὸς δὲν ἀπῆτουν πολλὸν χρόνον, διότι, ὅπως τώρα ἐν τοῖς χωρίοις, οὕτω καὶ τότε τὰ ἱμάτια καὶ λοιπὰ σκεῆ εἶχον ἤδη πρὸ πολλοῦ ἑτοιμα. Ὁ μεταξὺ Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου χρόνος, ὁ Γαμηλιῶν λεγόμενος μὲν, ἦτο συνήθως ὠρισμένος πρὸς τέλεισιν γάμων. Κατ' αὐτὸν λοιπὸν τὸν μῆνα ὠρίσθη καὶ ὁ γάμος τοῦ Ξενοφῶντος. Μίαν ἢ περισσότερας ἡμέρας πρὸ τοῦ γάμου ἐγίνοντο ὑπὸ τῆς νύμφης καὶ τῶν γονέων τῆς ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καὶ τῶν οἰκείων του θρησκευτικὰς τινας θυσίας καὶ ἐορταί, τὰ προτέλεια καλούμενα, διότι καίτοι ὁ γάμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις δὲν ἦτο θρησκευτικὸς τις θεσμὸς, καὶ οὐδεμίᾳ ἱερατικῇ λειτουργίᾳ ἐγίνετο, οὐχ ἦττον ἀνεγνώριζον καὶ τότε ὅτι οὗτος ἔδειτο τῆς θεᾶς εὐλογίας. Ἡ θυσία ἐγίνετο τοῖς γαμηλίοις Θεοῖς, ἰδίως δὲ τῇ γαμηλεῖ ἢ τελείᾳ Ἡρᾷ, τῷ τελείῳ Διὶ, τῇ Ἀρτέμιδι καὶ ταῖς μοῖραις. Ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἡραν θυσίᾳ ἡ χορὴ τοῦ ἱερέου δὲν ἐτίθετο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ οὔτε συνεκαίετο τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἐχάωννυτο ἢ ἀπερρίπτετο, ὡς σύμβολον ὅτι ἡ ὄργη καὶ ἡ πικρία ἔπρεπε νὰ ἦνε μακρὰν τῶν συζευγμένων.

Ἐν Ἀθήναις ἡ νύμφη ἦγετο ὑπὸ τῶν γονέων τῆς εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐνταῦθα ἔθυσε τῇ πολιάδι Ἀθηνᾶ, καὶ ἐξῆται τὴν εὐλογίαν τῆς θεᾶς. Ἀλλαχοῦ, ἄλλοι ἐτιμῶντο θεοὶ καὶ ἄλλα ἔθιμα ἐπεκράτουν. Ἐν Τροιζίνι π. χ. αἱ νύμφαι ἀφιέρουν τῇ Ἀθηνᾶ καὶ τῷ Ἡρωὶ Ἴππολύτῳ τὴν ζώνην των, ἐν δὲ Μεγάροις τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των τῇ Ἰρινόῃ, τῇ ὡς παρθένῳ θανούσῃ θυγατρὶ τοῦ βασιλέως Ἀλλαθόου, καὶ χοῶς πρὸ

τοῦ μνήματος αὐτῆς προσέφερον. Ἐν τῇ Τροιζίνι ἐλούοντο αἱ νύμφαι πρὸ τοῦ γάμου ἐν τῷ Σκατμάνδρῳ καὶ ἔλεγον· λάβε μου, Σκατμάνδρε, τὴν παρθενίαν.

Κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου αἱ θύραι τῶν οἰκιῶν τῆς νύμφης καὶ τοῦ γαμβροῦ ἦσαν ἐστεμμέναι δι' ἐλαίας καὶ δάφνης. Τὴν πρῶταν ἐλούοντο οἱ νυμφεῖοι, κατ' ἀρχαίον δὲ ἔθος ἐν Ἀθήναις τὸ ὕδωρ ἐφέρετο ὑπὸ παρθένου συγγενοῦς ἐκ τῆς Καλλιρρόης.

Μετὰ τὸ λουτρὸν ἔπρεπε νύμφη τε καὶ νυμφεῖοι νὰ κοσμηθῶσιν. Ὁ Ξενοφῶν ἐνεδύθη τὸν λευκὸν χιτῶνα ἐκ λεπτοῦ μιλησίου ἐρίου καὶ λεονόλευκον ἱμάτιον, ὅπερ διὰ τὴν τελετὴν ἐξελέγη ἄνευ τῆς συνήθους παρυφῆς. Ὁ δοῦλος ὑπέδυσσε τοὺς πόδας τὰ κομψὰ πέδιλα, ὧν ὁ ἐρυθροῦς ἱμάς συνεκρατεῖτο διὰ χρυσῶν περονῶν. Ἡλαίφθη διὰ πολυτίμου ἐλαίου, ὅπερ ἄλλως δὲν ἐσυνεβίβησε, καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του στέφανον ἐκ κλώνων μύρτου καὶ ἰων. Οὕτω κεκοσμημένος ἐπορεύθη μετὰ τῶν φίλων καὶ συγγενῶν του εἰς τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης, ἐνθα κατ' ὀλίγον προσῆλθον πλείστοι τῶν προσκεκλημένων ξένων. Δὲν δυνάμεθα νὰ περιγράψωμεν τὰ πολύτιμα ἱμάτια, δι' ὧν ἡ Πραξινοῦν ὑπὸ τῆς θεοραπαινίδος αὐτῆς καὶ τῆς μητρὸς ἐν εὐδύσμῳ δωματίῳ ἐνεδύθη, τὰ χρυσῷ πεποικιλμένα σάκταλα μετὰ λευκῶν ἱμάντων περὶ τοὺς πόδας, τὸν ποικίλον κόσμον ἐκ χρυσοῦ καὶ μαργαριτῶν καὶ πολυτίμων λίθων περὶ τὸν βραχίονα, τὴν πράχην καὶ τὴν βοστρυχώδη κεφαλὴν, ἅτινα ἐπέτεινον τὴν λάμψιν τῆς νεανικῆς αὐτῆς καλλονῆς. Ἀποῦ τέλος ἡ θεοράπκινα ἐπὶ τοῦ τῆς κεφαλῆς ἄκρου ἐστήριξε διὰ χρυσῶν περονῶν τὸν νυμφικὸν πέπλον, προσέμενον ἐν τῷ δωματίῳ τῆς.

Οἱ κεκλημένοι, οἵτινες ἐνταῦθα ὄφειλον νὰ ἦνε καὶ μάρτυρες τοῦ γάμου, ἦσαν οἱ πλησιέστατοι φίλοι καὶ συγγενεῖς ἀμφοτέρων τῶν οἰκῶν, ἐν ὅλῳ τριάκοντα, διότι ἐν Ἀθήναις πέραν τοῦ ἀριθμοῦ τούτου δὲν ἠδύνατο νὰ προσκαλέσωσιν εἰς γάμον. Μεταξὺ τῶν κεκλημένων ἦσαν καὶ γυναῖκες, αἵτινες εἰς τὸ συμπόσιον τῶν ἀνδρῶν δὲν ἐλάμβανον μέρος, ἀλλ' οὐχ ἦττον μετὰ τῆς κεκαλυμμένης νύμφης ἐκάθηντο παρὰ τράπεζάν τινα μακρὰν τῶν ἀνδρῶν. Πρὶν ἀρχίσῃ τὸ γαμηλίον δεῖπνον, ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης θυσία καὶ λοιπαὶ θρησκευτικαὶ ἐθιμοτυπία, περὶ ὧν ὀλίγιστα γνωρίζομεν. Ἐν τῷ δεῖπνῳ ὁ ἐκ σηάμου πλακοῦς καταῖχε τὸ σπουδαιότερον μέρος, διότι ἡ σῆαμος ἔνεκα τῶν πολλῶν σπυρίδων ἦτο τὸ σύμβολον τῆς γονιμότητος. Συμβολικὴν σημασίαν εἶχεν ἐτι καὶ τοῦτο, ὅτι διακροῦνταί τοῦ δεῖπνου παῖς, ἔχων ἐτι ἀμφοτέρους τοὺς γονεῖς, ἐστεμμένος ἀκάνθαις μετὰ δρυῖνων καρπῶν λίκνον ἄρτων πλήρες περιφέρειν ἔλεγεν· ἐργῶν κικῶν, εὖρον χυσινον. Ἐσήμενον δὲ διὰ τούτου

ὅτι ἀπέβαλον τὴν ἀγρίαν καὶ παλαιὰν δίαιταν, εὐρήκασιν δὲ τὴν ἡμερον τροφήν.

Ἄρα τῆ ἐσπέρα ἡ κεκλυμένη καὶ μυροδόλος νόμφη ἤγετο ἐν πομπῇ ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκίας εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ. Ἡ μήτηρ τῆς νόμφης παρὰ τὴν ἐστίαν παρεδίδου αὐτὴν τῷ νυμφίῳ, ὅστις μετὰ τοῦ παρανόμφου ἢ παρόχου στενωτάτου φίλου ὠδήγει αὐτὴν εἰς τὴν πρὸ τῆς οἰκίας ἰσταμένην καὶ ὑπὸ ἡμιόνων ἢ ἵππων ἢ βοῶν συρομένην ἀμαζαν, ἐφ' ἧς αὕτη ἐκάθητο μεταξὺ τῶν δύο νέων ἀνδρῶν. Τότε ἦναπτεν ἡ μήτηρ παρὰ τὴν ἐστίαν τὴν γαμήλιον δῆρα καὶ ἠκολούθει τὸ ὄχημα, κατόπι δὲ αὐτῆς καὶ ἡ λοιπὴ πολυάριθμος συνοδία λαμπαδηφοροῦσα καὶ ἐστεμμένη, ἧς οἱ ἄνδρες πάντες ἦσαν λευκὰ ἱμάτια ἐνδεδυμένοι. Καὶ αἱ θεράπαιναι δὲ τῆς νόμφης ἠκολούθουν. Ἦδη ἤγειτο τῆς ἀμάξης ὁ προσηγητής, καὶ ὑπὸ τοῦ ἤχου τῶν αὐλῶν καὶ τῆς κιθάρας καὶ τῶ ἄσμα τοῦ ἡμεναίου, οὐ τινος αἰ ἰλαραὶ μελωδίαὶ ἀνεμιγνύοντο μετὰ λιπαροῦς ἤχου τὸ φθορὸν τῆς νεανικῆς ἀκμῆς ὑποσημαίνοντες, διήρχετο ἡ πομπὴ διὰ τῶν ὁδῶν, ὑπὸ τῶν εὐχῶν τῶν συναντώντων προπεμπομένη. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ ὑπεδέχετο παρὰ τὴν θύραν μετὰ λαμπάδων τὸν τε νυμφίον καὶ νόμφην καὶ εἰσήγεν αὐτοὺς ἐντός. Ὡς αἴσιος οἰωνός καὶ ὡς πρόσρησις ἐν τῷ κύκλῳ τῶν συνοίκων ἐθεωρεῖτο καὶ τὸ ἔθιμον, ὅτι τῆς νόμφης κατέχεον λιχνεύματα καὶ καρπούς ὡς καὶ μικρὰ νομίσματα. Συχνάκις καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ νυμφίου παρείχετο καὶ ἕτερον δαίτην, οὐ μεταίχον οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι, οἵτινες κατὰ τὸ πρῶτον δὲν ἠδύναντο νὰ προσκληθῶσιν. Ἐκαστὸς δὲ ἡ εὐθυμία παρεταίετο μέχρι βαθεῖας νυκτός.

Συχνάκις ἡ νόμφη ἐπορεύετο καὶ πεζῇ εἰς τὸν οἶκον τοῦ μέλλοντος αὐτῆς συζύγου. Ἐὰν ὁ νυμφίος εἶχε πρότερον νυμφευθῆ ἦτο δὲ ἤδη χῆρος, δὲν ἠδύναντο τότε αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἀποκομίσῃ τὴν νόμφην ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου, ἀλλὰ φίλος ὡς νυμφαγωγός ἔφερεν, ὁ δὲ νυμφίος ὑπεδέχετο αὐτὴν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ οἴκου του.

Περὶ μέσας νύκτας ἡ νυμφεύτρια, συγγενῆς τις καὶ προβεβηκυῖα τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τῶν γονέων τῆς νόμφης πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον παρακληθεῖσα, ἔφερε τὴν νόμφην εἰς τὸν ὑπ' αὐτῆς ἐσκευασμένον καὶ κεκοσμημένον θάλαμον, ὅπως τὴν παραδώσῃ εἰς τὸν γαμβρόν. Πρότερον κατὰ τὸν Σολώνιον νόμον ἠσθίετο ὑπὸ τῆς νόμφης κυδάνιον, σύμβολον καὶ τοῦτο, ὡς τὸ σῆσμον, συζυγικῆς εὐλογίας. Πρὸ τοῦ γαμβροῦ θαλάμου ἐξέδουν ὑπερον, ὡς καὶ ἡ νόμφη ἔφερε φρύγτρον, σημείον μελλούσης οἰκιακῆς αὐτουργίας. Πρὸ τῆς θύρας ἐφύλαττε φίλος τις τοῦ γαμβροῦ, ἵνα ἀπειρήγῃ τὰ νεανικὰ σκώμματα, ἅτινα τυγνὸν θὰ ἐλέγοντο ὑπὸ τῶν ξένων. Χορός ἐκ παρθένων ἦδη πρὸ τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τὸ πρὸς

αὐλὸν ἢ κιθάραν γαμήλιον ἄσμα, ὑπερ πρὸς διαφρορὰν τοῦ ἐν τῇ πομπῇ ἀδομένου Ἰμεναίου ἐκαλεῖτο ἐπιθαλάμιον. Τοιοῦτον ἐπιθαλάμιον ἄσμα σώζεται ἡμῖν παρὰ Θεοκρίτῳ, τὸ γνωστὸν Ἑλένης ἐπιθαλάμιος.

Τὴν ἀκόλουθον τοῦ γάμου, τὴν ἐπαύλιον καλουμένην ἡμέραν, οἱ νεόγαμοι ἐλάμβανον παρὰ τῶν συγγενῶν καὶ φίλων δῶρα, τὰ ἐπαύλια, φερόμενα παρὰ τοῦ τῆς νόμφης πατρός ἐν πομπῇ. Παῖς ἤγειτο ἔχων χλανίδα λευκὴν καὶ λαμπάδα καιομένην, ἐπειτα παῖς ἑτέρα κανηφόρος, εἶτα λοιπαὶ φέρουσαι λεκανίδας, σμήγματα, φορεῖα, κτένας, κοίτας, ἀλαβάστρους, σανδάλια, θήκας, μύρα, νίτρα, μυράλειπτρα, ἐνίοτε δὲ καὶ τὴν προῖκα τῷ νυμφίῳ. Τὴν δευτέραν ἡμέραν, ἀπαυλίαν καλουμένην, ὁ γαμβρός μετέβαινε εἰς τὸν οἶκον τοῦ πενθεροῦ, καὶ ἐνταῦθα, μυχρὰν τῆς συζύγου, διέτριβεν. Ἐκαὶ πέμπεται αὐτῷ παρὰ τῆς νόμφης ὡς δῶρον χλανίς, ἀπαυλιστήρια καλουμένη, καὶ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν λαμβάνει παρ' αὐτοῦ δῶρα, ἀνακαλυπτήρια καλούμενα, διότι ἀπὸ τοῦδε αὕτη ἐμφανίζεται ἄνευ πέπλου, ὅν ἀφιέρου πιθανῶς τῇ Πραξ. Κατὰ τινὰ τῶν προσεχῶν ἡμερῶν ἔπρεπεν ὁ γαμβρός ν' ἀναγγεῖλῃ τὸν γάμον του εἰς τοὺς φράτοράς του καὶ παρ' ἐκείνου ν' ἀπογραφῆ, καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἔθνε καὶ παρτίθει συμπόσιον. Ἡ παράλειψις τοῦ τύπου τοῦτου παρεῖχεν ἀμφιβολίας εἰς τὸ νόμιμον τοῦ γάμου. Καὶ ἐν τῷ οἴκῳ δὲ ἔπρεπεν ὁ νεόγαμος κατὰ τὰς πρώτας τοῦ γάμου του ἡμέρας νὰ κάμῃ συμπόσιον εἰς τοὺς φίλους καὶ συγγενεῖς του, ὡς ἐγκαινίαισιν οὕτως εἶπεν τῆς νέας αὐτοῦ οἰκονομίας, εἰς ὃ ὅμως μόνον ἄνδρες παρήσαν.

Ὁ Ξενοφῶν ἔλαχε καλοῦ κλήρου ἢ νεαρά αὐτοῦ σύζυγος ἦτο ἠθικὴ καὶ νοήμων καὶ οὐχί τόσῳ ἄπειρος, ὡς ἄλλαι Ἀττικαὶ παρθένοι, αἵτινες συναζευγνύοντο τὸ δέκατον πέμπτον ἢ δέκατον ἕκτον τῆς ἡλικίας των. Αὕτη εἶχε διδαχθῆ εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον πᾶν ὅ,τι ἦτο ἀναγκαῖον εἰς αὐτὴν, ὅστε βοηθημένη ὑπὸ ἐπιμελητριάς καὶ τῆς πενθερᾶς τῆς, εὐκόλως εἰσῆλθεν εἰς τὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας τῆς. Ἡ Ἀττικὴ γυνὴ φροντίδα εἶχε μόνον τὰ τοῦ οἴκου, διότι τὰ ἔξω ἀνήκον εἰς τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ ἀνδρός. Αὕτη διέφκει πάντα τὸν οἶκον καὶ ἐφρόντιζε περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων, αὕτη εἶχε τὴν ἐπίβλεψιν πάντων τῶν κινητῶν τοῦ οἴκου σκευῶν, ἱματίων, ἐλαίου, οἴνου, καρπῶν κλπ., καὶ τὴν κλειδα τοῦ ταμείου αὕτη εἶχε καὶ διὰ τοῦτο καὶ κληδοῦχος ὠνομάζετο· διότι κατὰ τὴν ἀρχαίαν βῆσιν τοῦ μὲν ἀνδρός ἔργον ἦτο τὸ κτᾶσθαι, τῆς δὲ γυναικὸς τὸ φυλάττειν. Πρὸς δὲ τούτοις προσδιώριζε τὴν ἐργασίαν τῶν δούλων καὶ ἐπεστάει αὐτῶν. Αἱ δούλαι ἔπρεπε νὰ βοηθῶσιν εἰς τὴν ἐπιουργίαν, ἧτις ἦτο ἡ κυριωτέρα ἐνασχόλησις τῆς γυναικός· αὕτη ἡ ἰδίᾳ ὑφαινεῖ,

ἐνῷ αἱ δούλαι προπαρασκευάζον τὸ ἔριον, ἐτιλλοῦν, ἐπλεκον καὶ ἐτάνυσον.

Ἐκτὸς δὲ τοῦτου ἡ οἰκοδέσποινα ἐφρόντιζε περὶ τῆς μαγειρικῆς, διότι ἐν τοῖς καλοῖς καιροῖς καὶ αἱ ἐπισημότεραι οἰκίαι δὲν εἶχον μάγειρον, ἀλλὰ εἰς ἰδίαις περιστάσεις ἐμίσθουν τοιοῦτον· τὰ ταπεινότερα ὅμως καὶ βραύτερα ἔργα τῆς μαγειρικῆς ἐξετελοῦντο ὑπὸ τῶν δούλων.

Καθῆκον σπουδαῖον, ἀλλ' ἐπαχθὲς καὶ δυσάρεστον εἶχον αἱ γυναῖκες, νὰ θεραπεύωσι τοὺς ἀσθενεῖς, οὐχὶ μόνον τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἀλλὰ καὶ τοὺς δούλους, ὧν ὁ βίος καὶ ἡ ὑγεία εἶχε πραγματικὴν δι' αὐτοὺς ἀξίαν. Ἡ Πραξινόη δὲν εἶχε βεβαίως εὐκαιρίαν νὰ ἐπιδείξῃ εἰς πάντα πᾶσαν αὐτῆς τὴν δεξιότητα, οὐχ ἦττον εἰς πᾶν ὅ,τι ἔπραττεν ἐφαινότο δεξιὰ καὶ τακτικὴ οὕτως, ὅστε ὁ Ξενοφῶν ὑπ' ὄψας τὰς ἐπόψεις ἦτο μετ' αὐτῆς εὐχαριστημένος.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Πραξινόη δὲν ἦτο δυσηρεστημένη μετὰ τὴν τόχην τῆς. Ἦτο μὲν βεβαίως κεκλεισμένη ἐν τῷ γυναικωνίτῳ τῆς καὶ ὀλίγας μόνον ὥρας παρὰ τὴν κοινὴν τράπεζαν ἐβλεπε τὸν πολυάσχολον σύζυγόν τῆς, ἐπισκέψεις συγγενῶν σπανίως ἐδέχετο, καὶ σπανίως ἔκαμνε καὶ αὕτη συνοδευομένη ὑπὸ τῶν θεραπαινίδων τῆς ἐν γνώσει πάντοτε τοῦ συζύγου τῆς, ἀφορμὰς δὲ ἄλλας ὀλίγας εἶχε νὰ ἐξέλθῃ, ὡς εἰς τὰς θερησκευτικὰς τελετὰς καὶ εἰς ἀγορὰν οἰκιακοῦ τινος πράγματος· ἀλλὰ καὶ ὁ μονήρης οὗτος βίος, ὁ περιωρισμένος εἰς τὴν συναστροφήν μετὰ τῶν δούλων καὶ τῆς πενθερᾶς τῆς, δὲν εἶχε τι τὴν δυσάρεστον δι' αὐτὴν, διότι ἀπὸ νεαρῆς ἡλικίας εἶχε συνειθίσει εἰς τοῦτο καὶ ἐγίνωσκεν ὅτι τοῦτο ἦτο τῆς πατριδος τῆς ἔθος. Δὲν ἠσθάνετο δὲ οὐδεμίαν ἀνάγκην πνευματικῆς τροφῆς, δὲν συνέτεμενε τὰς ὥρας, ὡς σήμερον αἱ γυναῖκες, εἰς διδασκαλίας ἀναγκάσεις ἢ εἰς καλλιέργειαν ὥραιας τινὸς τέχνης, ἀλλ' οὔτε καὶ πάλιν ἔχανε μάτην τὸν καιρὸν τῆς ἀναγινώσκουσα ἀπλήστως μυθιστορήματα, ὡς δυστυχῶς ποιοῦσι πολλαὶ σήμερον παρθένοι καὶ οἰκοδέσποιναί. Αἱ Ἀττικαὶ παρθένοι ἐδιδάσκοντο ὑπὸ τῆς μητρὸς ἢ τῆς ἐπιμελητριάς τὸ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν, τὴν θρησκείαν των καὶ κινῶνας τινὰς ἠθικῆς, ἔμενον δὲ ἄγευστοι τῆς ἀνωτέρας πνευματικῆς μορφώσεως, ἧτις ἦτο κτῆμα τῶν ἀνδρῶν, πρὸς οὓς οὐδεμίαν ἢ ὀλίγην εἶχον συνάφειαν· ὅθεν καὶ τὸ γυναικεῖον φῶλον ἐν Ἑλλάδι κατεῖχε ταπεινότεραν θέσιν καὶ ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνήλιξ πάντοτε, οὐδὲν δυνάμενον αὐτοβούλως νὰ πράξῃ, ὡς ἀσθενὲς καὶ ἐλάττωτον, δεόμενον ὑποστηρίξεως διὰ τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις. Ἀλλὰ καίτοι δὲν ἦτο τόσῳ ἐλεύθερος καὶ ἐντιμὸς ἡ γυνὴ, ὡς ἐν τοῖς ἠρωϊκοῖς χρόνοις, δὲν ἐθεωρεῖτο ὅμως καὶ δούλη καὶ ταταπεινωμένη, ὡς αἱ γυναῖκες τῆς ἀνατολῆς. Κατ' οἶκον εἶχεν ἡ γυνὴ ἐν παντὶ ἐλευθερίαν

καὶ ἀπόλυτον διοίκησιν, ἐκτὸς ἂν, ἕνεκα ἐλαττωμάτων τινῶν, ἕνεκα ἀσωτίας ἢ μέθης, περιορίζετο ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας τῆς. Ἐν τῇ διοικήσει τῆς οὐσίας ἦτο ἡ ἀναγνωρισμένη συνεργάτις τοῦ ἀνδρός, καὶ τινες αὐτῶν ἐλάμβανον ὑπεροχὴν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ παρακτραπέτομενον σκανδάλῳ ἔπαιον.

Ἡ Πραξινόη καθ' ὅλην τὴν συζυγικὴν αὐτῆς ζωὴν οὐδεμίαν ἔδωκεν εἰς τὴν σύζυγόν τῆς ἀφορμὴν ἀξιόεμπτον, καὶ ἐτιμάτο παρ' αὐτοῦ ἐπαξίως. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας ἦτο κατ' ἐξοχὴν πρὸς τὸν σύζυγόν τῆς συνεσταλαμένη καὶ αἰδήμων, ὥστε μόλις ἐτόλμα νὰ συνδιαλεχθῇ ὀλίγον, διότι ἡ γνωριμία μεταξὺ αὐτῶν ἦτο βραχεῖα. Ἀλλ' ὁ Ξενοφῶν διὰ τῶν ἀξιεπράστων καὶ εἰλικρινῶν τρόπων τοῦ ἔδωκε θάρρος εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ μετ' ὀλίγον ἐπῆλθε μεταξὺ των ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη καὶ ἀγάπη. Οὕτως ἐγεννήθη ἐν τῷ οἴκῳ του ἀληθῆς οἰκογενειακὴ εὐδαιμονία, ἐγέννησε τέκνα καὶ ἔζησε μετὰ τῆς γυναικὸς του ἐν ἁμονίᾳ καὶ κοινῇ ἐργασίᾳ εὐθυμίας καὶ εὐχαριστημένους μέχρι τέλους τοῦ βίου.¹

ΕΜΜ. ΓΑΛΑΝΗΣ.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΜΙΑΟΥΛΗ

Ὁ Μιαούλης ἦν ἀληθῆς κυματοχάρης καὶ ἐρρωμένη ναυτικὴ φύσις, καὶ χαρακτήρ ἐφ' ὃν ἠδύναντο τις ἐν πάσῃ περιπετείᾳ νὰ ἔχῃ ἀσφαλῆ τὴν πεποιθήσιν· ἐστερεῖτο μὲν ἀνωτέρας παιδείσεως καὶ οὐδεμίαν εἶχεν ἐπὶ μεγαλοφυῆ ἀξίωσιν, ἀλλ' ἔτρεφεν ὅμως μύχιον τοῦ καθήκοντος αὐτοῦ τὴν συνείδησιν—πράγμα σπανίως ἀπαντώμενον παρὰ τοῖς μεσημερινοῖς—, ἦν ἀδιάψευστος ὡς ὁ λόγος αὐτοῦ, καὶ μέχρι πείσματος καὶ ἰδιοτροπίας ἀκλόνητος ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ἐμπειστημενῆς αὐτῷ ἀποστολῆς. Γιγάντειος τὸ σῶμα καὶ ποδαγρός, εἶχεν ἠλιοκαῆ, ἀείποτε σοβαρὰν καὶ ζοφερὰν σχαλὸν τὴν ὄψιν. Αἱ θυμωσμοῦ μετέχουσαι περιπέτειαι τοῦ βίου αὐτοῦ: ταχεῖα μετὰπτωσις ἀπὸ παντελοῦς πενίας εἰς πλοῦτον, ἀίχμαλωσίς αὐτοῦ καὶ προσέγγισις εἰς τὸν θάνατον—ὅτε συλλαβῶν αὐτὸν ποτὲ ὁ Νέλσον ὡς πειρατὴν καὶ καταδικάσας εἰς τὴν ἀγχόνην, ἐχάριστο αὐτῷ τὴν ζωὴν, θυμάσας τὸ ἀτρόμητον καὶ εὐπαρῆσιστον τοῦ ἦθους του—, πάσαι αὐταὶ αἱ τοῦ παρελθόντος ταλαιπωρίαι, ἀς ἀνωτέρας τις πάντοτε χεῖρ μετέτρεπεν ἐπ' ἀγαθῷ, εἶχον κρατούνει ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ Μιαούλη τοιαύτην ἀδιάσειστον πίστιν καὶ πεποιθήσιν εἰς τὸν ἀγαθὸν αὐτοῦ ἀστέρα, ὥστε οὐδέποτε, οὐδ' ἐνώπιον τῶν κινδυνωδεσιῶτων ἐπιχειρήσεων ἐδειλίασε, καίτοι φύσει περι-

1. Κατὰ τὸ δόγμα τοῦ Stoll ἐλήφθη ἐκ τοῦ Λυσίου ὑπερ τῶν Ἀριστοτέλους γραμμάτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ γαμβροῦ δὲν ἀναφέρεται, ἐλήθη αὐτῷ ὡς τοιοῦτον τὸ τοῦ πάππου του. Καὶ ἡ νόμφη ἔπει ἐπίσης πλατὸν ὄνομα.

σκευόμενος και προμηθής. Ὅτι ἦν κατὰ ξηρὰν ὁ Κολοκοτρώνης, τοῦτο ἐμελλε νὰ γείνη κατὰ θάλασσαν ὁ Μισούλης. Πρὸ αὐτοῦ, διηγούντο εἰς ξένους Ἕλληνας ναυτικοί, ἐκθύσαμεν ὑπὸ τὸν Τομπάζην διὰ δόλου ἐχθρικά τινα πλοῖα, ἀλλ' ὁ Μισούλης ἀπεκάλυψεν ἡμῖν πρῶτος τὰς ἀδυναμίας τοῦ τουρκικοῦ ναυτικοῦ, καὶ ἐξωκαίωσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ παραδείγματός του εἰς τὴν κατὰ τῶν Τούρκων ἀντίστασιν ἐν τῇ μάχῃ. Οἱ Ἕλληνας ἐλάτρευον τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃν ἐσέβοντο ὡς τὸ ἰδεῖν τοῦ ἐπαγγέλματός των. Θυμιάζομεν δὲ ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ, οἱ ἐκ παιδείας καὶ ἐξετάσεων πάντα ἐξαρτῶντες, μανθάνοντες ἐκ τῆς πρὸς τὸν Γόρδιον διαβεβαιώσεως γηραιοῦ τινος Ἑλληνοῦ πλοίαρχου, ὅτι ὁ Μισούλης μόλις ἠδύνατο νὰ γράψῃ τὸ ὄνομά του, καὶ ὅμως ὑπερέβη κατὰ τὴν νοημοσύνην τῶν μάλλον πεπαιδευμένων ἀνδρῶν.

Ὁ Ἄνδρέας Μισούλης ἦτο ἐκ νεότητος οἰνοπότης μέχρι τῆς ἐσχάτης μέτης ἦτο ἡκιστα πρὸς τὸ θεῖον εὐλαβής, καὶ τὸ οὐδὲν ἦτο δεινόν, δὲν ἐπίστευεν, ὅτι τὰ μικρὰ τῆς Ἑλλάδος πλοῖα καὶ τὰ ἀτίθασσα αὐτῶν πληρώματα καὶ οἱ ὀλίγοι χρηματικοὶ πόροι, θέλουσι δυνήθῃ νὰ κατισχύσωσι τῶν πελωρίων τοῦ πολεμίου δυνάμεων. Ἀλλ' ὁ Λαζάρος ὁ Κουντουριώτης δὲν ἀπηλίπισθη καὶ ἀφ' οὗ πολλὰς περὶ τὰ τέλη τοῦ 1824 ἠγωνίσθη ἐπὶ μακτίῳ νὰ πείσῃ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχήν, ἔλαβε τελευταίαν τινα καὶ μακροτάτην μετ' αὐτοῦ συνέντευξιν. Τί ἐρρέθη τότε μετὰ τῶν δύο τούτων ἀνδρῶν, οὐδέποτε ἐγνώσθη. Ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Μισούλης ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ μεγάρου τοῦ Λαζάρου τοῦ Κουντουριώτου ναύαρχος τῶν Ἰδραίων καὶ ἀπελθὼν οἶκος, πρῶτον μὲν ἔχυσε πάντα τὸν ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτοῦ ἀποτεταχμενὸν οἶνον καὶ ἐνταυτῷ ἔθραυσε τὰς πολλὰς αὐτοῦ κκπνοσύριγγας, οὐδέποτε ἐκτοτε δι' ὅλου τοῦ ἀγῶνος πλησιάζας εἰς τὰ χεῖλη αὐτοῦ οἶνον ἢ κκπνόν. Ταύτην δὲ ποιήσας τὴν θουσίαν τῶν προτέρων ἔξεων, ἀπεδύθη πρὸς τὴν ἡγεμονίαν τῆς ναυτικῆς ἡμῶν δυνάμεως μετὰ πεποιθήσεως, ἥτις, ἐάν, ὡς μὴ ὤφειλε, δὲν ἐστηρίχθη οὐδὲ κατὰ τὸν μετέπειτα βίον ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθημάτος, οὐδέποτε ἔπαυσε καθοδηγούμενη ὑπὸ τοῦ ἀνεσπέρου τῆς Ἑλλάδος ἀστέρος. Ὁ Μισούλης ἦτο ὁ ἀτρομητότατος τῶν ἀνθρώπων, ἐπιτείνων τὴν ἀρετὴν ταύτην μέχρι τῶν ἐσχάτων μεθωρίων τῆς φρονήσεως καὶ τῆς ἀφροσύνης. Ἐν τῇ νεότητι ἔχων ἰδιόκτητον μέγα καὶ ὠραῖον πλοῖον ἐλοξοδόμενος ποτὲ διὰ τὸν ἐναντίον ἀνεμὸν ἐν τῷ τοῦ παρθμοῦ τῶν Γαδερίων. Γέρων συμπλωτὴρ παρετήρησεν αὐτῷ, ὅτι ὑπάρχει περὶ τὴν Ταρίφην ὕψους εἰς μικρὰν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς ἀπόστασιν. Τί πειράζει, ἀπάντησεν ὁ Μισού-

1. Ἰστορ. τῆς Ἑλλ. καὶ Κ. Ν. Βιβλιοθ. κατ. Α. Βλάχου.

λης, καὶ, εἴτε μὴ πιστεύων τὸν γέροντα, εἴτε πεποιθὸς ὅτι θέλει κάμψῃ τὸν κίνδυνον, ἐξηκολούθησε πλέον εἰς τὸ ὑποδειχθὲν ὑπόπλον μέρος, μέχρι οὗ συνετρίβη αἴφνης ἡ ναῦς καὶ δεινὴν ὑπέστη ὁ ἀνὴρ ζημίαν, ἥς ἄνευ ἤθελεν ἀποβῆ ὁ πλουσιώτατος τῶν πλοίαρχων τῆς Ἰδρας. Ἀλλ' ὁ ἀκκμπτος αὐτὸς χαρκατὴρ ἦτο ἀπαραίτητος, ἵνα καταπλήξῃ καὶ θαμάσῃ τὰ δυσήνικα ναυτικά πλήθη, ὧν ἐμελλε νὰ ἀρξῇ. Ἀρχὴν εἶχεν ὅτι ὁ πλοίαρχος δὲν πρέπει νὰ ἀναποδίση ποτὲ ὁσονδήποτε σφοδρὸς καὶ ἀνῆται ὁ ἐναντίος ἀνεμὸς, καὶ πλειστάκις ἐκαμψῃ τὸν Καφηρέα ἐπικρατοῦντος καταγιδοῦς βορρᾶς, ἐνῶ οἱ συναδελφοὶ αὐτοῦ κατέφευγον εἰς τοὺς παρακειμένους λιμένας. Ἦτο ἀδυσώπητος πρὸς τὴν δειλίαν μὴ φειδόμενος οὐδὲ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, ὅστις συνέπεσε νὰ μὴ διακρινέται ἐπ' ἀνδρία. «Ἀπαράμιλλος ἦτο ὁ Ἄνδρέας Μισούλης εἰς τὰ πολεμικὰ ἔργα, ἀναφωνεῖ ὁ δίκαιος Σπετσιώτης Α. Α. Χ. Ἀναργύρου. Ἐπὶ τοῦ πολέμου συνελάμβανεν ἐν σχεδίῳ καὶ ἀμέσως τὸ ἔθετεν εἰς ἐνέργειαν ἀδιαφόροι δὲ ἦν τὸν περηκολούθουν οἱ ἄλλοι ἢ ὄχι. Ἐπὶ τέλους ἦτο εἰς τῶν ἐκτάκτων ἀνδρῶν, οἵτινες τῶν δικπραττομένων τὴν εὐθύνην εἰς μόνον ἑαυτοῦς ἀναθέτουσι.» Τοιοῦτος δὲ ὢν ἐν ταῖς κινδύνους, ἦτο ἐκτὸς αὐτῶν ὁ μετριοφρονέστερος τῶν ἀνθρώπων. «Ἐπιτυχάνων εἰς τοὺς ἐναλίους ἀγῶνας, ἐξκαλοῦθε ὁ αὐτὸς ἱστορικός, ποτὲ δὲν ἐσεμνύνετο, ἄφινε τοὺς ἄλλους νὰ λέγουν ἀποτυχάνων δὲ πρὸς οὐδὲν ἐμέτρει τὰς ἐναντιότητας. Ὅλοι οἱ συναδελφοὶ του τὸν ἐσέβοντο ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως, διότι πρὸς ὄλου ἦτο προσνήης, ἐν τῇ σφαίρᾳ πάντοτε τῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Διὰ ταῦτα περὶ τοῦ ἀνδρῆς τούτου δύνναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι μήτε τὸν ἐχθρεύοντο μήτε τὸν ἐφθόνουν οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ.»

ΤΟ ΝΑΥΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΑΓΓΙΑΣ

κατὰ τοὺς παρελθόντας αἰῶνας.

Τὸ Ἀγγλικὸν ἔθνος εἶναι μὲν παλαιόν, ἀλλὰ πᾶσα αὐτοῦ ἡ πρόοδος εἶναι νέα. Νέον εἶναι καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἡ ναυτικὴ δύναμις, καὶ ἡ μηχανικὴ πρόοδος, καὶ ὁ πολιτισμὸς αὐτοῦ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ Ἰσπανία, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Γαλλία, ἡ Γενούη καὶ ἡ Βενετία ἦσαν μεγάλα ναυτικά δυνάμεις, ἡ Ἀγγλία δὲν εἶχε σχεδὸν στόλον, διὰ ξένων δὲ πλοίων ἐγίνετο τὸ ἐξωτερικὸν αὐτῆς ἐμπόριον. Κατὰ τὸ 1540 μ. Χ. ὁ λιμὴν τοῦ Λονδίνου δὲν εἶχεν εἰμὴ τέσσαρα μόνον πλοῖα ὑπερβαίνοντα τὴν χωρητικότητά 200 τόνων ἕκαστον. Κατὰ τὸ 1571 ὁ ὅλος ἀριθμὸς τῶν πλοίων τοῦ λιμένος τῆς Λιβερπούλλης ἀνῆρχετο εἰς τὴν ὀλίαν χωρητικότητά 223 τόνων, τὸ μεγαλύτερον δ' αὐτῶν ἦτο 40 τόνων. Καὶ

1. Κ. Παπαρρηγόπουλος.

ὅμως μὲ τοιαῦτα μικρὰ πλοῖα οἱ Ἀγγλοὶ ἤρχισαν τὰς περσείας αὐτῶν θαλασσοπορίας· ὁ Drake ἐπεχείρησε τὴν περίπλου τῆς γῆς μὲ 70 πλοῖα καὶ 5 πλοίων, τὸ μεγαλύτερον τῶν ὁποίων ἦτο 100 τόνων· ὁ Hudson ἐξέπλευσε κατὰ πρῶτον εἰς τὸν ἀρκτικὸν ὠκεανὸν ἐπὶ πλοίου 80 τόνων, μὲ πλήρωμα 12 ἀνδρῶν καὶ ἐνὸς παιδός· ὁ Frobisher ἐξέπλευσε πρὸς ἀνακάλυψιν βορειοδυτικῆς διόδου πρὸς τὴν Κίνα μὲ δύο πλοῖα, 24 τόνων ἕκαστον. Ὁ δὲ στόλος τῶν ὁποίων ἡ Ἀγγλία ἐπὶ Ἐλισάβετ εἶχε ν' ἀντιτάξῃ κατὰ τῆς Ἰσπανίας συνίστατο ἐκ πλοίων εἰκοσι καὶ πρῶν, ὅκτὼ τῶν ὁποίων ἦσαν μικρότερα τῶν 120 τόνων ἕκαστον, τὸ δὲ μεγαλύτερον αὐτῶν ἦτο 4000 μὲν τόνων εἶχε δὲ 40 πυροβόλα. Κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου ἡ Βενετία ἐκέκτητο ὑπὲρ τὰ τρισχίλια πλοῖα διαφόρων μεγεθῶν, ἔχοντα πληρώματα ἐκ 36,000 ναυτῶν.

Ἀλλὰ καὶ πλείστοι τῶν νεωτέρων κλάδων τῆς Ἀγγλικῆς βιομηχανίας εἶναι νέα πράγματα. Καὶ αὐτὴ ἡ ἀλεια εἶναι μόλις ἐνὸς αἰῶνος δημιουργημα. Οἱ Ὀλλανδοὶ ἦσαν οἱ ἀλεις τῶν Ἀγγλικῶν θαλασσῶν καὶ ἐπόλων τὴν ἄγρην αὐτῶν εἰς τοὺς Ἀγγλους.

Ἄλλ' οὐδ' ὑπῆρχεν ἀσφάλεια τότε οὔτε ἐπὶ τῆς ξηρᾶς οὔτε ἐπὶ τῆς θαλάσσης· ἡ πειρατεία ἦτο ὀργανισμένη καὶ συνήθης, ἐκδρομαὶ δὲ πειρατικαὶ ἐγένοντο τότε ἐν Ἀγγλίᾳ ἀναφανδόν, οὐχὶ μόνον κατὰ ξένων σημαίων ἢ λιμένων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν διαφόρων τοῦ κράτους λιμένων. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ 17 αἰῶνος ὁ πειρατεία ἦτο συνήθης κατὰ τὰ μεσημβρινοδυτικὰ τῆς Ἀγγλικῆς παράλια, οὐδ' εἶχε τὴν ἰσχὺν ὁ Ἀγγλικὸς στόλος νὰ προστατεύσῃ τοὺς λιμένας τοῦ κράτους κατὰ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ἀλγερινῶν. Κατὰ συνέπειαν οὔτε περὶ κατασκευῆς ἢ ἐπισκευῆς λιμένων ἐγένετο λόγος, οὔτε περὶ φάρων. Πάντα τὰ θαυμαστὰ ἔργα τοιοῦτου εἴδους μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἤρχισαν νὰ γίνωνται. Ἀντὶ φάρων, οἱ κάτοικοι τῶν παραλίων δι' ἀπαιτητῶν φανῶν ἐπροσπάθουν δολίως νὰ φέρωσι τὸν ὄλεθρον τῶν πλοίων, ὅπως συλλήσωσιν αὐτά.

(Ἐκ τῶν τοῦ Smiles).

A. B.

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΥΤΟΜΑΤΑ

Ἐν ταῖς καθ' ἡμᾶς χρόνους, ὅτε τὰ πάντα διὰ τοῦ ἀτμοῦ κατασκευάζονται καὶ νέων ἕκαστοτε γίνονται χρήσις μέσων καὶ ἐπινοιών, δυσκόλως ἤθελον εὐρεθῆ ἔργατα οὐχὶ ἀρκετὴν ἔχοντες ἐπιτηδεύματα, ἀλλ' ἀρκετὴν ὑπομονὴν, ἵνα ἐτη δόξαληρα καταναλώσωσιν ὕπως γλύψωσι, χαλκώσωσι, πλάσσωσιν ἀγγελοῦς, ἢ δρύφρακτον, ἢ ἐπιπλον ἢ ἄλλο τι τοιοῦτο· ἐνεκ τούτου καὶ ἔρωτα πρὸς τὴν τέχνην των δὲν ἔχουσιν, ὅσον οἱ ποὶ αὐτῶν, καὶ οὐδέποτε θά μιμηθῶσιν αὐ-

τοῦς, οἵτινες κατέβαλλον ἀπίστευτον ἐπιμέλειαν καὶ χρόνον μακρότατον πρὸς ἐκτέλεσιν ἔργων παραδόξων ἐνίστα ἀλλὰ καὶ ἀσημάντων καὶ ἀχρηστων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, χάριν ἀπλῆς καὶ ἀκατανόητου ματαιοδοξίας. Παράδειγμα τοιούτων λεπτοτάτων μικροτεχνημάτων εἶναι τὸ μικρὸν ἐκεῖνο τεμάχιον χάρτου, οὐχὶ μείζον ὄνουχος παιδίου, προσενεχθὲν τῇ συζύγῳ Καρόλου τοῦ Θ' Ἐλισάβετ, ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμένα λίαν εὐδικρίτως ὁ δεκάλογος, τὸ σύμβολον τῶν Ἀποστόλων, ἡ κυριακὴ προσευχὴ, τὸ ὄνομα τῆς βασιλείας καὶ ἡ χρονολογία. Ποσάκις ὁ ταλαίπωρος καλλιγράφος, τῇ βοηθείᾳ φακοῦ ἐργαζόμενος πάντοτε, ἐδέησε νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ μικροσκοπικὸν ἔργον του καταστρεφόμενον· ὀρθότατα δ' ἐποίησε προσενεγκῶν σὺν αὐτῷ καὶ ζεύγος διόπτρων φιλολόγως ἐξεργασμένων, ἵνα δύνηται ἡ βασιλίσα νὰ διακρίνη δι' αὐτῶν πάντα τὰ γράμματα.

Ἐπίσης τεράστιον εἰς τὸ εἶδος τοῦ ἦν καὶ τὸ ἐξ Ἰαπωνίας κομισθὲν εἶδωλον, ὅπερ κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἐπεδείκνυτο ἐν Παρισίοις· εἶχεν ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ἀναλογίαν, τὰ μέρη του ἦσαν εὐδιάκριτα καὶ ἦν τεθειμένον ἐντὸς σηκοῦ· πάντα δὲ ταῦτα ἦσαν κατασκευασμένα ἐξ ἡμίσεος κόκκου ὀρύζης· τὸ ἕτερον ἡμισυ τοῦ κόκκου ἐπέιχε τόπον βάρου, ἐφ' οὗ ἐτίθετο ὁ σηκὸς μετὰ τοῦ εἰδώλου τῆς θεότητος.

Οὐχὶ ὀλιγωτέρην ἐπιτηδεύματα ἐπεδείξατο καὶ ὁ ἐργάτης ὁ γράψας τὸ βιβλίον, δι' ὃ Ροδόλφος ὁ Β', αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, προσήνεγκεν ἑνδεκακισχίλια δουκάτα καὶ ὑπερ κατέστη κτῆμα τοῦ προΐγκλητος τοῦ Λίγκεν τῷ 1640. Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔφερεν ἐπιγραφὴν: Liber Passionis Domini nostri Jesu Christi cum figuris et caracteribus ex nulla materia (Βιβλίον τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετ' εἰκόνων καὶ γραμμῶν ἐξ οὐδεμιᾶς ὕλης). Τὰ φύλλα τῆς περιγραμμῆς δὲν ἔφερον γράμματα γεγραμμένα ἢ τυπωμένα, ἀλλὰ χαρακτῆρας ἐπιμελεστάτα κεχραγμένους διὰ τῆς αἰχμῆς μαχαίριδιου, ὥστε ὅπως ἀναγνωσθῶσιν ἔδει νὰ παρεντίθεται μετὰ τῶν φύλλων μέλας χάρτης ἢ νὰ στρέφῃται ὀπισθεν ἕκαστον φύλλον.

Συγγραφεὺς τις πρὸ ἐνὸς αἰῶνος ἔλεγε ὅτι οἱ Γερμανοὶ πλέον παντὸς ἄλλου ἔθνους συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Λέγων ταῦτα ὅμως ἴσως ἐθεώρει ὑπὸ μονομαρῆ ἐποψίν τὰ πράγματα, ὑπ' ὅψιν ἔχων ἀναμφιδόλως τὰ μικρὰ ἐκεῖνα καὶ θαυμάσια μηχανήματα, ἅτινα δι' ἀπαρμιλλοῦ ἐπιτηδεύτητος παρήγαγον Γερμανοὶ ἐργάται.

Ἰωάννης τις ἐκ Κιωνιγυβέρχης, ἐπὶ παραδείγματι, ἐποίησε, καθ' ὃ λέγουσι, (διότι τοῦτο καταντᾷ ἀπίστευτον), σιδηρᾶν μυίαν ἰσταμένην ἐν τῇ θαλάμῳ καὶ εἴτα ἐπικαθημένην ἐπὶ τῆς

χειρὸς τοῦ κυρίου της. Ἐξ ἴσου θαυμάσιος ἦν καὶ ὁ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου ποιηθεὶς ἀετὸς, ὅστις ἐπέτασε πρὸς ὑπάντησιν τοῦ αυτοκράτορος Φρειδερίκου εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων βημάτων καὶ εἶτα ἐπανεκάμψεν εἰς τὸ μέρος, ὅθεν ἀφέθη.

Ὀλλανδὸς τις, φυσικὸς καὶ μηχανικὸς, ἀποθανὼν ἐν Λονδίῳ τῷ 1634, Κορνήλιος Δρέβελ ὀνόματι, κατεσκεύασε μουσικὸν ἐργαλεῖον ἀνοιγόμενον αὐτομάτως κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ὅπερ αὐτομάτως καὶ ἐκρούετο ἐν ὅσῳ ἦτο ἐν τῷ οὐρανῷ ὁ ἥλιος. Ἄλλ' ἀληθὴς τίτλος δόξης εἶσι τῷ Δρέβελ ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ἐξ αὐτοῦ ὀνομασθέντος θερμομέτρου καὶ ἡ ἀνακάλυψις τῆς ἐρυθρᾶς βαφῆς, ἂν μὴ καὶ τῆς φαντασμαγορίας, ἣν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἠγνόει.

Ἐν τοῖς λατινικοῖς λόγοις τοῦ Ἰωάννου Βάλκ ἀναφέρεται ὅτι δύο ὀνομαστοὶ Γερμανοὶ τεχνίται, εἰς χρυσοχόος καὶ εἰς ὠρολογοποιός, ἐσταχτημάτισαν τὴν δύο νὰ κατασκευάσῃ τὸ θαυμαστότερον ἀριστοῦργημα.

Κατὰ τὴν δρισθείσαν ὑπὸ τῶν δύο τεχνιτῶν ἡμέραν, ἐπὶ παρουσίᾳ κριτῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκλεχθέντων, ὁ ὠρολογοποιός κατέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης χαλκὴν ἀράχην, τοσοῦτον ἐπιτυχῶς ἀπομιμουμένην τὴν φυσικὴν, ὥστε πάντες ἠδύνατο νὰ ἐξαπατηθῶσιν. Ὁμοφώνως δὲ πάντες ἐκρίναν αὐτὴν ἐπιτυχεστάτην.

Ὁ χρυσοχόος τότε προσήγαγε μικροσκοπικὴν ἀργυρᾶν ἄμαξαν, ἐν ἣ ἐνυπῆρχον ἀδιόρατα σχεδὸν ὁμοιώματα ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἐπειδὴ δ' οἱ κριταὶ ἐβάνησαν ἀποδίδοντες τὴν αὐτὴν ἀξίαν εἰς ἀμφοτέρω τὰ ἔργα:

— Περιμείνατε, περιμείνατε! ἀνεφώνησεν ὁ χρυσοχόος, νὰ συλλάβω μίαν μυῖαν.

Καὶ συλλαβὴν μίαν προσεκόλλησε διὰ κηροῦ τοὺς πόδας αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τῆς ἀμάξης· ἡ μυῖα προσεπάθει νὰ πετάσῃ καὶ ἡ κίνησις αὐτῆς ἐκύλιε τὴν ἄμαξαν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Οἱ κριταὶ ἐθεώοντο ἐκθαμβοὶ, ὁ δὲ χρυσοχόος θριαμβεύων ἐτήρει ἐπίσημον σοβαρότητα.

— Περιμείνατε, περιμείνατε! ἀνεφώνησε καὶ ὁ ὠρολογοποιός μειδιῶν.

Καὶ ἤγγισε μόλις διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἀράχην του. Πάραυτα δὲ οἱ μεγάλοι τοῦ ἐντόμου πόδες ὠθούμενοι ὑπὸ ἐσωτερικῶν μικροσκοπικωτάτων ἐλατηρίων ἐκινήθησαν, καὶ τὸ ζῶον ἤρξατο τρέχον ὡς πραγματικὴ καὶ ζῶσα ἀράχην.

Οἱ κριταὶ πλήρεις ἐνθουσιασμοῦ ἀνεκέρυξαν ὁμοθυμαδὸν νικητὴν τὸν ὠρολογοποιόν, ἀπαιτούμενης μείζονος τέχνης διὰ νὰ κινήθῃ ἡ ἀράχην δι' ἐσωτερικοῦ μηχανισμοῦ τοσοῦτω μικροῦ, ἢ νὰ κινήθῃ ἡ ἄμαξιν διὰ τῆς ἐνεργείας ζώσης μυῖας.

Ἡ Ἐφημερίς τῶν σοφῶν τοῦ 1680 ποιεῖται λόγον περὶ τεχνιτοῦ τινὸς ἴππου, δυναμένου νὰ

διανύσῃ ἐπὶ ὀμαλῆς πεδιάδος ἐπτὰ ἢ ὀκτὼ λεύγας τὴν ἡμέραν, καὶ περὶ σιδηροῦ τινος ἀγάλματος, ἔργου δεσμώτου τινὸς ἐν Μαρόκῳ, ὅπερ ἐξεληθὲν τῆς φυλακῆς ἐπορεύθη διὰ πολλῶν ἐλιγμῶν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ σερίφου, ἐπλησίασε τὸν Ἀχμέτ-Ραμὰν καὶ περὶ εἰς τοὺς πόδας του, παρουσίασεν αὐτῷ ἀναφορὰν τοῦ δεσμώτου καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν φυλακὴν. Ἀκατανόητον καὶ ἀπίστευτον εἶναι νὰ δυνήθῃ τὸ αὐτόματον ἐκεῖνο νὰ ἐκτελέσῃ ταῦτα ἂν δὲν ἐβοηθήθῃ καὶ ὠδηγήθῃ καθ' ὁδόν.

Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα τὰ αὐτόματα ἦσαν εἰς μεγάλην ὑπόληψιν, τινὰ δὲ τούτων σώζονται ἤδη ἐν τῷ μουσεῖῳ τοῦ Πολυτεχνείου (Arts-et-Métiers) τῶν Παρισίων.

Ὁ μηχανικὸς Βοκκονσόν, μέλος τῆς ἐν Παρισίοις Ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν, εἶναι γνωστότερος διὰ τὴν αὐτόματον ἰησοῦσαν καὶ τὴν αὐτόματον ἀσπίδα του, ἡ διὰ τὴν μεταξοκλωστικὴν μηχανὴν ἣν ἐφεύρεν.

Ἡ νῆσσα ἐκολύμβη, ἐκυλίετο ἐν τῷ βορβόρῳ, ἔτρωγε καὶ ἐχώνευεν ἑστὶ.

Ἡ δὲ ἀσπίς, κατασκευασθεῖσα ὅπως χρῆσιμείσῃ ἐν τῇ παραστάσει τῆς Κλεοπάτρας, τραγωδίας τοῦ Μαριοντέλου, εἶπε, συνεσπειροῦτο, ἤλλετο, περιειλίσσετο περὶ τὴν χεῖρα, ἥτις ἦπτετο αὐτῆς, ἔδακνε καὶ ἐξηκόντιζε τὴν γλῶσσάν της. Ἀλλὰ τὸ ἐξαισιον τοῦτο μηχανήμα οὐδ' ὅμως ἐμπόδισε τὴν παντελῆ ἀποτυχίαν τῆς τραγωδίας.

ΤΟ ΔΕΣΙΜΟΝ ΤΩΝ ΒΙΒΑΙΩΝ

Ἐγένετο λόγος ἐνέτει 1876, γράφει γαλλικὴ τις ἐφημερίς τῶν τεχνῶν, περὶ μελετωμένης τινὸς ἐκθέσεως σπανίων βιβλίων καὶ βιβλιοδεσιῶν παλαιότερων καὶ νεωτέρων. Ἀγνοοῦμεν ὅποιαν τύχην ἔλαβε τὸ μελετώμενον τοῦτο σχέδιον· τὸ βιβλίον ὅμως εἶνε ὅτι μίαν ἐκθεσίαν θὰ ἦτο καλὴ εὐκαιρία ὅπως κρίνη τις καὶ περὶ τῆς τέχνης αὐτῆς τῆς τόσον ἀκμασάσης κατὰ τὴν ΙΓ' καὶ ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα.

Καὶ ἂν καὶ οἱ βιβλιοδέται τῶν ἡμετέρων χρόνων ἔχουσι νὰ ἐπιδείξωσιν ὡς πρὸς τὴν ὕλικὴν ἐξεργασίαν τέλεια ἔργα, ὑστεροῦσιν ὅμως πολὺ, καθ' ἡμᾶς, ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς τέχνης, τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Παλιγγενεσίας τῶν γραμμάτων γεγονότων ὁμοτέχνων των. Τοῦτο δὲ δυστυχῶς παρατηρεῖται τὰ νῦν εἰς πάντας τῆς τέχνης τοὺς κλάδους, ἐνθα ἡ μηχανὴ ἀδυνατεῖ νὰ ἀντικαταστήσῃ ἐπαρκῶς τὴν ἀνθρωπίνην χεῖρα.

Οὐδέποτε ἐγγράφη ἱστορία τῆς βιβλιοδεσίας, διότι δὲν δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ ἱστορίαν ὀλίγα τινὰ καὶ ἀπομεμονωμένα ἄρθρα γραφέντα κατὰ καιροὺς ὑπ' ἀνδρῶν ἄλλως διασήμεν ἐν ἐφημερίσι καὶ περιοδικοῖς φύλλοις, οὔτε τὰς ὅλως τεχνικὰς πραγματείας ἄλλων εἰδικωτέρων. Καὶ

ὅμως οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ ὅτι εἶνε καὶ ἡ βιβλιοδεσία κλάδος τῆς καθόλου καλλιτεχνίας, στενῶς μάλιστα συνδεδεμένος πρὸς τὴν βιβλιογνωσίαν. «Εἶνε μὴ μοῦ ἄπτου», ἀνεφώνει κατὰ τὸ 1857 ὁ Κ. Φαίδω, λόγον ποιούμενος περὶ τῶν ἐξαισιῶν χρυσοῦσων τῆς Περί φυσιογνωμίας πραγματείας τοῦ Ἀδαμαντίου, ἣν κατὰ τὴν ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα ἔδεδεν ὁ Λεγασκῶνιος.

Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὴν φύσιν αὐτῆν τῶν τότε βιβλίων ἦτο ἄγνωστος ἡ βιβλιοδεσία. Οἱ ἀρχαῖοι ἔγραφον ἐπὶ μακρῶν τεμαχίων διφθερῶν, ὕψους μᾶλλον, φλοιῶν, φύλλων ἢ περγαμηνῶν, ἅτινα περιτύλισσον περὶ ξύλινον κύλινδρον καὶ ἐνέκλειον εἰς κιβώτια. Ὅθεν καὶ τὸ ὄνομα volumen, ὃ ἐστὶ τύλιγμα.

Ὅτι δὲ ὅλως ἀδύνατος ἦτο ἡ βιβλιοδεσία παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀποδεικνύει πλὴν ἄλλων καὶ τὸ ἐξῆς ἀνέκδοτον· Ὁ Πετράρχης ἦτο πάντοτε ἐνδεδυμένος δερμάτινον ἱμάτιον, ἐφ' οὗ ἐχάραττε τὰς ιδέας του, εὐθὺς ὡς αὐταὶ τῷ ἐπήρχοντο, καὶ τὰ ποιήματά του. Τὸ καταγεγραμμένον δὲ ἐκεῖνο ἱμάτιον ἐτηρεῖτο ὡς πολύτιμον μνημεῖον μέχρι τοῦ 1527.

Ἡ βιβλιοδεσία ὡς τέχνη ἀνεφάνη καὶ αὐτὴ τὸ πρῶτον κατὰ τοὺς Μέσους Αἰῶνας ἐν τοῖς μοναστηρίοις. Ἐκαστὸν μοναστήριον εἶχεν ἰδιαιτέραν αἴθουσαν καλουμένην γραφείον scriptorium, ἐνθα εἰργάζοντο οἱ ἀντιγραφεῖς καὶ οἱ βιβλιοδέται, οἵτινες ἦσαν ἀληθεῖς τεχνίται· ὑπεβοήθει δὲ τὴν τέχνην των ἡ τέχνη τῶν πετραδιστῶν καὶ τῶν χρυσοουργῶν. Εἰς ἐκ τῶν βιβλιοδετῶν τούτων, τοῦνομα Ἑρμαννός, παρηκολούθησεν εἰς Ἀγγλίαν τοὺς Νορμανδοὺς κατακτητὰς καὶ ἐγένετο ἔπειτα Σκλιθουρίας ἐπίσκοπος.

Μεταξὺ τῶν ἀριστοτεχνημάτων τῆς βιβλιοδεσίας τῶν χρόνων τούτων μνημονεύεται ἑλληνικὸν Εὐαγγέλιον δωρηθὲν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Μόνζας ὑπὸ Θεοδελίνης, βασιλίσσης τῶν Λομβαρδῶν. Τὰ δύο καλύμματα τοῦ Εὐαγγελίου τούτου ἦσαν χρυσαὶ πλάκες κεκοσμημέναι ὑπὸ ποικιλοχρῶν πολυτίμων λίθων καὶ ἀρχαίων καμῶν. Φημιζέται ἔπειτα τὸ ἐκκλησιαστικὸν Ὀρολόγιον τὸ χρυσοῖς γράμμασι γεγραμμένον ἐπὶ πορφυρᾷ περγαμηνῆς καὶ διὰ κοκκίνου βελούδου περιεκαλυμμένον, ὅπερ προσήνεγκεν ἡ πόλις Θόλωσα Καρόλω τῷ μεγάλῳ. Τὸ πολύτιμον τοῦτο Ὀρολόγιον ἀνέκειτο ἐν τῇ τοῦ Λούβρου βιβλιοθήκῃ καὶ ἐγένετο μετὰ τοσοῦτων ἄλλων κειμηλίων παρανάλωμα τοῦ πυρὸς κατὰ τὴν ἐσχάτως δυστυχῶς ἐπισυμβῆσαν πυρπόλησιν τοῦ Λούβρου.

Κατὰ τὴν ΙΑ' καὶ ΙΒ' ἑκατονταετηρίδα ἐτεχνούργουν οἱ βιβλιοδέται περικαλύμματα ἐκ σματωμένου χαλκοῦ, κατὰ τὸν τρόπον τῶν Λιμουσίνων, δύο δὲ οὕτω λαμπρῶς δεδεμένα βιβλία ἀνάκεινται εἰς τὸ ἐν Cluny μουσεῖον.

Οἱ Ἀραβες ἔπειτα κατὰ τοὺς χρόνους τῶν σταυροφοριῶν ἐδίδαξαν τοὺς Εὐρωπαίους τὴν τέχνην τοῦ νὰ δένωσι μετὰ χρυσοῦμένων ἢ ἀργυροῦμένων δερμάτων, ὅστις τρόπος ἐγένετο ἡ ἀρχὴ τῆς καθ' ἡμᾶς βιβλιοδεσίας. Αἱ καλλίτεραι βιβλιοδεσίαι τοῦ τρόπου τούτου εἶνε αἱ γενόμεναι κατὰ τὴν ΙΕ' ἑκατονταετηρίδα διὰ τὴν περίφημον βιβλιοθήκην, ἣν συνεκρότησεν ἐν Βούδῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας Ματθίας ὁ Κορβίνος, ὅστις πρῶτος, φαίνεται, συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ μεταχειρισθῇ τὸ μαροκίνον διὰ δέσιμον βιβλίων καὶ χειρογράφων.

Ἡ ΙΓ' ἑκατονταετηρίς εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ ἐποχὴ τῆς ἀκμῆς τῆς ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Γαλλίᾳ βιβλιοδεσίας, πολλὰ δὲ τεχνουργήματα τῶν χρόνων ἐκείνων διεσώθησαν. Μνείας ἄξια εἶνε τὸ Ὀρολόγιον Μαργαρίτας τῆς ἐκ Σαβαυδίας, τὰ βιβλία Φραγκίσκου τοῦ Α', Ἐρρίκου τοῦ Β', τῆς Ἀρτέμιδος τοῦ Ποατιέ κλ. μετὰ πολλῶν καὶ διαφόρων ἐμβλημάτων καὶ ἐπιγραφῶν. Τινὰ ἐκ τῶν βιβλίων τούτων ἀναφαίνονται ἐκάστοτε εἰς τὰς ἐν Παρισίοις γινόμενας πωλήσεις ἐκ βιβλιοθηκῶν διαφόρων φιλοβιβλίων προσερχόμενα.

Κατὰ τὴν ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα ἡ βιβλιοδεσία εὐρίσκειται εἰς παρακμὴν, ἀκμάζει δὲ πάλιν κατὰ τὴν ΙΗ'. Κατὰ τοὺς χρόνους Ναπολέοντος τοῦ Α' καὶ τῆς Παλινορθώσεως ἔγινον νέαν καὶ μεγάλην πάλιν παρακμὴν, ἕως οὗ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ἀνέλαμψε πάλιν ἡ τέχνη αὐτὴ, χάρις εἰς τοὺς διασήμενους τεχνίτας Thouvenin, Simier κλ. Ὁ Thouvenin ἦτο βιβλιοδέτης τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου Φιλίππου, τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ κοσμοῦσι τὰ νῦν τὴν βιβλιοθήκην τοῦ δουκῆ τοῦ Ὀμάλ.

Πλὴν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος βιβλιοδετῶν ἀνεφάνησαν κατὰ καιροὺς καὶ πολλοὶ μετερχόμενοι τὸ ἔργον τοῦτο ἐξ ἀγάπης πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς ἰδίαν τέρψιν. Μνημονεύεται ἐκ τούτων ὁ δούξ τοῦ Κωμόντ, ὅστις φυγὼν εἰς Ἀγγλίαν κατὰ τὴν γαλλικὴν Ἐπανάστασιν μετήρχετο ἐκεῖ τὸν βιβλιοδέτην, καὶ ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ὁ ΙΗ'.

Τὰ δέρματα τὰ συνήθως χρῆσιμεύοντα εἰς τὴν βιβλιοδεσίαν εἶνε τὸ καλούμενον σαχτιάνι, τὸ μαροκίνον καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου. Οἱ φιλόβιβλοι ὅμως μεταχειρίζονται καὶ ἄλλα δέρματα· οὕτω λ. χ. λέγεται ὅτι ὁ ἀγγλὸς Δίβδιν ἔδεδε με δέρμα ἐλάφου Πραγματεῖαν τινὰ περὶ θήρας, ἄλλος τις ἔδεδε με δέρμα ἀλώπεκος (ἥτις καλεῖται ἀγγλιστὶ fox) τὴν ὑπὸ τοῦ Fox συγγραφείσαν Ἱστορίαν Ἰακώβου τοῦ Β', ὁ δὲ ἱατρὸς Hunter ὑπερακοντίσας τοὺς ἄλλους ἔδεδε με ἀνθρώπινον δέρμα τὸ Περί δερματικῶν νοσημάτων πόνημά του. Ἐγνώσθη δὲ ἡ πράξις αὕτη τοῦ παραξένου ἱατροῦ ἐκ τινος δίκης, ἐπιτυμβάσης μετὰ τοῦ καὶ τοῦ βιβλιοδέτου του.

ΛΥΣΙΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΙΩΝ

Καθμεία νίκη.

Είς τὰς ἐφημερίδας ἀναγινώσκουμεν ἐνίοτε : ἡ Κυβέρνησις ἐκέδησε νίκην Καθμείαν ἢ ἀντιπολίτευσις ἐνίκησε νίκην Καθμείαν. Αἱ ταῦτα γράφουσαι ἐφημερίδες ἐννοοῦσι βεβαίως ὅτι ἡ νίκη περὶ τῆς ὁμιλοῦσι δὲν εἶνε ἀληθής, ἀλλ' ἐπίπλαστος, ἐπομένως ἄχρηστος, ἀνωφελής. Καὶ ταῦτα πάντα μεταφορικῶς, διότι κατὰ λέξιν «Καθμεία νίκη» εἶνε ἡ νίκη τοῦ Κάδμου. Διὰ τὴν βοήθειαν λοιπὸν καλῶς ὁ παροικιακὸς οὗτος λόγος πρέπει νὰ μάθωμεν ποία εἶνε ἡ νίκη τοῦ Κάδμου, εἰς τῆς ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ἢ παροικία «Καθμεία νίκη.»

Ἡ ἱστορία τοῦ Κάδμου εἶνε προϊστορικὴ, παλαιότερα καὶ αὐτῶν τῶν Τρωϊκῶν. Ὁ Κάδμος ἐμυθολογήθη υἱὸς τοῦ Ἀγάνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης. Ὅτε ὁ Ζεὺς ἔκλεψε τὴν ὡραίαν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, αὐτὴς ἐστάλη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του πρὸς ἀνεύρεσίν της. Ἀναζητῶν λοιπὸν αὐτὴν ἤλθε καὶ εἰς τὸ Δελφικὸν μαντεῖον ἵνα ἐρωτήσῃ τὴν Πυθίαν, ἥτις τοῦ εἶπε ἄλλα ἀντ' ἄλλων, ὅτι δηλ. ἔπου ἀπαντήσῃ βοῦν ἐκεῖ νὰ κτίσῃ πόλιν. Ὁ Κάδμος ἐπιστρέφων ἀπήντησε τὸν βοῦν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, ἐνθα ἐμελλε νὰ κτίσῃ τὴν θεσπυριανὴν πόλιν. Ἀλλ' ἐκεῖ πλησίον ὑπῆρχεν εἰς δράκων τοῦ Ἀρεως τοὺς πάντας φονεύων. Πρὸς τοῦτον μονομαχήσας τὸν ἐφόνευσεν ὁ Κάδμος, καὶ αὕτη εἶνε ἡ πρώτη αὐτοῦ νίκη ἥτις μᾶλλον τὸν ἐβλαψεν, ἐπειδὴ πρὸς ἐξίλασμὸν τοῦ φόνου τοῦ δράκοντος ἔπρεπε νὰ δουλεύσῃ εἰς τὸν Ἄρην ὀκτὼ ἔτη ὥστε ἡ Καθμεία αὕτη νίκη ἀπέβη βλαβερὰ εἰς τὸν νικητὴν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου «Καθμεία νίκη» δύναται νὰ λέγηται καὶ ἡ τῶν Καθμείων νίκη, δηλ. τῶν ἀπογόνων τοῦ Κάδμου, ταυτέστι τῶν Θεβαίων, διότι τὰς Θεβας ἐκτίσεν ὁ Κάδμος, ὅθεν καὶ «Καθμεία» ἐλέγετο ἡ ἀκρόπολις τῶν Θεβῶν.

Ὁ Οἰδίπους ἦτον ἀπόγονος τοῦ Κάδμου καὶ εἰς αὐτὸν ἐφανερώθη ἡ μεγάλη ὀργὴ τοῦ Ἀρεως διὰ τὸν φόνον τοῦ δράκοντος. Ὁ Οἰδίπους ἐπιστρέφων ἐκ Δελφῶν ἀπήντησε καθ' ὁδὸν τὸν βασιλεὺς τῶν Θεβῶν Λαίον μετὰ τῶν ὑπασιπιστῶν του καὶ εἰσῆς πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους ἄλλ' ἡ νίκη αὕτη ὑπῆρξεν ὀλεθρία, διότι ὁ φονευθεὶς βασιλεὺς ἦτο αὐτὸς ὁ πατὴρ τοῦ δυστυχοῦς νικητοῦ ὃν ἠγνοεῖ. Ὁ Οἰδίπους ἐνίκησε καὶ τὴν Σφίγγα λύσας τὸ ὀλεθρῖον αἰνιγμὰ της ἄλλ' ἡ νίκη αὕτη τοῦ Καθμείου Οἰδίπουδ' ὑπῆρξεν ἀτυχεστάτη, διότι ὡς ἐπαθλον τῆς νίκης ἔλαβε τὴν βασιλείαν τῶν Θεβῶν καὶ ὡς σύζυγον εἰς ἀγνοίας τὴν μητέρα του, τὴν ἦδη χήραν τοῦ Λαίου. Μετὰ χρόνον πολὺν ἀφροῦ ἐγέννησε τέκνα ἐκ τῆς ἀγνωσμένης μητρός του ἔμαθε τὰ ὀλεθρία καὶ αἰσχίστα ἀποτελέσματα τῶν δυστυχῶν νικῶν του, καὶ ἐξετέφλωσεν ἐκ-

τὸν, ἡ δὲ μήτηρ καὶ γυνὴ αὐτοῦ Ἰοκάστη ἀπήγαγον. Οἱ υἱοὶ τοῦ Οἰδίπουδ' Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυεΐκης ἤρισαν πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς βασιλείας καὶ εἰς πόλεμον καταστάντες ἐνίκησαν μονομαχοῦντες ἀμφότεροι, ἀλλ' ἡ νίκη τῶν ἦτο ὀλεθρία, διότι συγχρόνως ἐν τῇ μονομαχίᾳ ἐφόνευσαν ἀλλήλους καὶ οὕτως ἐνίκησαν καὶ οἱ δύο νίκην Καθμείαν. Ἡ τραγικὴ αὕτη ἱστορία τῶν δυστυχῶν ἀπογόνων τοῦ Κάδμου ἦτο κατάλληλος ὕλη διὰ τραγωδίας καὶ οἱ τρεῖς τραγικοὶ ποιηταὶ (Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς, Εὐρυπίδης) συνεκίνησαν πολλάκις εἰς δάκρυα τὸ ἐν Ἀθήναις θέατρον διὰ τραγωδιῶν ἀναφερομένων εἰς τὰς δυστυχίας τῶν ἀπογόνων τοῦ Κάδμου. Οἱ Ἀθηναῖοι τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἐποχῆς ἐβλεπον ἐν τῷ θεάτρῳ «τὴν Καθμείαν νίκην» καὶ ἐγίνωσκον κάλλιστα τὴν παροικίαν ταύτην, ἥτις καὶ σήμερον ἀμυδρὰ, καὶ τοῖς πλείστοις ἄγνωστος, ἀνακρίνεται ἐνίοτε ἐν ταῖς ἐφημερίσιν.

Οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς ἐχρησάντο τῇ παροικίᾳ ταύτῃ ἐπὶ βλαβερὰς νίκης καὶ ἐντεύθεν περιῆλθε καὶ εἰς ἡμᾶς. Ὁ Ἡρόδοτος λέγει περὶ τινος βλαβερᾶς νίκης τῶν Φωκέων τάδε : «Καθμεία νίκη τοῖσι Φωκέουσιν ἐγένετο.» Ὁ δὲ φιλόσοφος Πλούταρχος ἐξηγῶν τρόπον τινὰ καὶ τί ἐστὶ νίκη Καθμεία, γράφει πῶς ἐν τοῖς Ἡθικοῖς αὐτοῦ τάδε : «Ὁ γὰρ τὸ νικᾶν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ ἠττάσθαι ἐπίστασθαι καλὸν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερὸν, ἔστι γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ νίκη Καθμεία.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ διχογνωμία τοῦ πνεύματος ἡμῶν ἐμποδίζει πολλάκις ἡμᾶς νὰ καταστῶμεν χρήσιμοι. Ἐνῶ ἀποτεινόμεν εἰς ἐκυτοὺς τὴν ἐρώτησιν «πρέπει νὰ πράξω τοῦτο ἢ νὰ μὴ τὸ πράξω», ἡ εὐκαιρία παρερχεται, ἡ στιγμή ἀφίπταται, τὸ ἄνθος μαρμαρίζεται καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν δύναται ν' ἀναζωογονηθῇ ποτιζόμενον διὰ τῶν δακρύων τῆς μετανόιας. (Frédérica Bremer).

Μεταξὺ ἐκμυστηρεύσεως καὶ ἀθυροστομίας ἡ ἀπόστασις εἶνε ἐλαχίστη, τόση μόνον ὅση ἡ μεταξὺ στόματος καὶ ὠτίου. (Petit-Senn).

Ἐπὶ τῶν λόγων θανατηφόροι ἐπίβλεπε λοιπὸν τὴν γλῶσσαν σου καὶ ἄπεχε τῆς κακολογίας. (Lamennais).

Ὁ μὴ ταρταττόμενος ἐνεκεν μικρολογιῶν καθίσταται διὰ τῆς ἐξέως ἀναισθητός εἰς αὐτὰς, ἐνῶ ὁ ἀποδίδων εἰς ταύτας μείζονα τοῦ δέοντος σημασίαν μεταβάλλει τὰς μικρὰς τοῦ βίου ἐνοχλήσεις εἰς ἀληθῆ μαρτύρια, καταστρέφοντα τὸ πλεῖστον τῆς εὐτυχίας του.

Μὴ πολλαπλασιάζετε τοὺς νόμους, ἔλεγεν ἀρχαῖος Ἕλληνας σοφὸς πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μὴ πολλαπλασιάζετε τοὺς νόμους, ἀλλ' ἐν τῇ καρ-

δίᾳ σας ἐνθρονίσατε τὴν ἰδέαν τῆς δικαιοσύνης.»

Τὸ κατωτέρω ποίημα εἶνε τὸ τελευταῖον τοῦ Βύρωνος, γραμὴν ἐν Μεσολογγίῳ, τὴν 22 Ἰανουαρίου 1824, ἡτοῦ ὀλίγου μηνὸς πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ (7 Ἀπριλίου 1824), περὶ οὗ καὶ ἀδριανόντι προαίθημα ἐκφράζει. Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ φέρει τὴν ἐπιγραφήν «Σήμερον συνεπλήρωσα τὸν τριακοντὸν ἕκτον ἔτος τῆς ἡλικίας μου.» Μετεφράσθη δ' ἐλευθέρως ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Σπ. Τρικοῦπη, καὶ ἐτυπώθη ἡμέρας τινὰς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βύρωνος ἐν τοῖς Ἑλληνοῖς Χρονικοῖς τοῦ Μεσολογγίου.

Σ. τ. Δ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΙ ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ

Ἡ καρδιά μου καιρὸς εἶνε ἀνερώτερος νὰ ζῆ, ἀφροῦ ἔπαυσε ν' ἀνάψῃ σ' ἄλλαις φλόγα ἔρωτικὴ πλὴν καὶ ἀν ἔπαυσε ν' ἀνάψῃ σ' ἄλλαις φλόγα ἔρωτικῆ, ἡ καρδιά μου πάντα θέλει μὲ τὸν ἔρωτα νὰ ζῆ. Μοῦ ἐμαρτήθησαν τὰ νεύματα, πᾶνε τῶσθαι καὶ οἱ καρποὶ τῆς ἀγάπης· τὴν τῆς καὶ καὶ μὲ καρτερεῖ. Μὴ θεοφόρον ὄμοιας τὸν στυγεῖόν μου ἢ φρενίαν, καίτοι καὶ δὲν φλογίζε· εἶνε νικητικὴ πορὰ. Φόβος, ἐλπίδα, ἐλπίδα, πόνοι, τὴν καρδίαν μου δὲν κινεῖν δὲν ἰσχύει οὐδ' ἡ ἀγάπη, σὺν ζυγὸν πλὴν μὲ κρατοῦν. Μακροῦ τὸρα ἀπ' τὴν ψυχῆν μου, μακροῦ τέτοιοι στοχασμοί, εἰς τὸν τίπον τὸρα ἢ οὐτὸν τὸν ἀνδρῶν ξεπροβοδῶ, καὶ τοῦ κλεῖ τὰ μάτια ἀν πᾶσα ὄψα τῆς ἐλευθερίας· τῆρα, γύρω μὰς τσερέκια, φλόγες, δόξα, Ἑλλάς! Ὁ Σπαρτιάτης βροτασμένος σὺν ἀσπίδα ἵνα κερὸν πλεῖο ἐλευθερὸν δὲν ἦτον ἀπ' τὸν τρωϊκὸν Γραϊκόν. Σπῆλαι ψυχῆ μου, ἔψα, τὴν Ἑλλάδα δὲν ἔψα, ἔψα ν' εἶναι, νὰ ἡ Ἑλλάς μου· ψυχῆ ἔψα ἀπ' τὸν βοῦδ. Πῶθεν ἔβρουσε τὸ αἷμα εἰς ταῖς φλέβας σου ἐνθυμῶν γόνι ἰνδύων προπατέρων, γόνος ἐνδοξοῦ φανοῦ. Πῶθεν ἔβρουσε ἔξανεῖονον καταπᾶτα τὰ ψυχῆ, ἄχρηστο γὰρ σὲ τὸ γέλιο εἶν' τοῦ κίλλου; καὶ ἡ ὀργή, ἄν τὰ νεύματα σου λυπάται, γιατί θέλεις πλεῖο νὰ ζῆς; τῆς τιμῆς; εἰδῶναι ὁ τόπος· τρέψε αὐτοῦ νὰ σκοτωθῆς. Ζήτα μνημα στρατιώτου, καὶ ἀν ζητήσης ὅτι τὸ εὐρῆς· οὕτω γύρω, πᾶσι θέσι, πᾶσι ἐκεῖ ν' ἀνακαυθῆς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Πενία ἐν Βιέννῃ.

Κατὰ τὸ ἔτος 1876 αἱ παρὰ τῆς Ἀστυνομίας τῆς Βιέννης (ἐχούσης πληθυσμὸν 714,548 κατ.) ἐνεργηθεῖσαι συλλήψεις ἀνῆλθον εἰς 32,400. Σημειωτέον ὅτι πλείστα τῶν συλλήψεων τούτων συνίστανται εἰς ἐκουσίας καθιέρσεις, ἥτοι οἱ μὴ εὐρίσκοντες πόρον ζωῆς, ἵνα μὴ λιμοκτονήσωσι παραδίδονται εἰς τὴν Ἀστυνομίαν καὶ ἐξαίτουται νὰ συλληφθῶσι. Μεταξὺ τῶν τελευταίων συλλήψεων συγκαταλέγονται ὀκτὼ πενήσταται οἰκογένεια.

Πολεμικὰ ναυτικά τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν.

Κατὰ τινὰ στατιστικὴν τοῦ ναυτικοῦ, ἐσχάτως δημοσιευθεῖσαν ἐν Γερμανίᾳ, ὁ ἀριθμὸς τῶν πολεμικῶν πλοίων ὅλων ὁμοῦ τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν ἀνέβαινε τῷ 1876 εἰς 2,039, ἐξ ὧν 209 θωρακωτά. Ὁ ἐξοπλισμὸς αὐτῶν περιελάμβανε 280,000 ἀνδρας καὶ 15,000 πυροβόλα· 110 πλοῖα, ἐν οἷς 56 θωρακωτά, ἦσαν ἐν τῷ κατασκευάζεσθαι. Ἐκ τοῦ ὅλου δὲ ἀριθμοῦ ἐκάκτητο ἡ Γερμανία τῷ 1876 πλοῖα 21 (ἐν οἷς

11 θωρακωτά), 2 φρεγάτας, 4 κορβέτας, 5 κανονοφόρους καὶ 2 ἐλικοκίνητα. Ἡ δὲ κατὰ πλοῖα τέλος ἀριθμητικὴ τάξις τῶν διαφόρων κρατῶν ἦν ἡ ἐξῆς· πρώτη ἡ Ἀγγλία, δευτέρα ἡ Γαλλία, τρίτη ἡ Ρωσσία, τετάρτη ἡ Τουρκία, πέμπτη ἡ Αὐστρία, ἕκτη ἡ Γερμανία, ἐβδομῆ ἡ Ἰταλία, ὄγδοη ἡ Ἰσπανία, ἐνάτη ἡ Ὀλλανδία, δεκάτη ἡ Δανιμαρκία, ἐνδεκάτη ἡ Σουηδία καὶ Νορβηγία, καὶ δωδεκάτη ἡ Πορτογαλλία.

Πυρκαϊαὶ ἐν Ρωσσίᾳ ἐν ἔτει 1876.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ρωσσίᾳ πυρκαϊῶν κατὰ τὸ ἔτος 1876 ἀνῆλθεν εἰς 27,000, ἐξ αὐτῶν δὲ ἐπῆλθε ζημία 56 ἑκατομμυρίων ρουβλίων. Ἐπὶ τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ ἐβεβαίωσεν ἡ στατιστικὴ τὰ ἐξῆς· εἰς 4 χιλιάδας πυρκαϊὰς ἀρχικὴ αὐτῶν αἰτία ὑπῆρξεν ἡ κακὴ πρόθεσις, εἰς 7 χιλιάδας ἡ ἀπροσεξία καὶ εἰς χιλιάς ὁ κεραυνός. Τούναντιον 15 χιλιάδων πυρκαϊῶν δὲν ὑπῆρξε δυνατὸν νὰ εὐρεθῆ ἡ ἀφορμή.

Ὁ Βασιλεὺς τῶν Σιδηροδρόμων ἐν Ἀμερικῇ.

Ἀπεβίωσε κατ' αὐτὰς ἐν Ἀμερικῇ ὁ πλουσιώτερος ἔμπορος ὅχι μόνον τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλ' ἀπάσης τῆς ὑψηλῆς, ὁ Κορνήλιος Βανδερβίλ, παρακολουθήσας εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς δύο ἄλλους ἀμερικανούς μεγαπλοῦτους πρὸ τινος ἀποβιώσαντας, τὸν Βίλλιαμ Ἀστὸρ καὶ τὸν Ἀλέξανδρον Στοούαρτ.

Ἦσαν λίαν περιεργοὶ ἐν Ἀμερικῇ νὰ πληροπορηθῶσιν ὅπως τις ἦν ἡ περιουσία τοῦ Βανδερβίλ, ὅστις ἔχει μόνον οὐδέποτε ἐπιδείκνυεν αὐτὴν, ἀλλ' ἀπειναντίας ἐπειράτο νὰ τὴν ἀποκρύπτῃ, ἴσως ὅπως διαφύγῃ τοὺς φόρους δι' ὧν θὰ ἐπεβαρύνετο ἡ τε ἀκίνητος καὶ ἡ κινήτη αὐτοῦ περιουσία. Ἡ περιέργεια ὅμως τοῦ κοινοῦ δὲν ἱκανοποιήθη. Ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἀποθανόντος ἀνεφέροντο σημαντικὰ κληροδοτήματα, ἀποδεικνύοντα ὅτι διέθετε κολοσσικὸν πλοῦτον, οὗ τινος ὅμως τὸ ποσὸν γνωρίζει μόνον ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ υἱὸς ὁ καὶ γενικὸς αὐτοῦ κληρονόμος, ἀπὸ τινων ἐτῶν μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ συνεργαζόμενος.

Τὰ κληροδοτήματα ὑπολογίζονται εἰς 85-90,000,000 φράγκα. Εἰς ἕνα ἔγγονον αὐτοῦ κληροδοτεῖ 27,500,000 φρ. Εἰς τρεῖς ἄλλους ἔγγονους ἀνὰ 10,000,000 φρ. Εἰς πάντε τῶν θυγατέρων αὐτοῦ κληροδοτεῖ ἀνὰ 2,500,000 φρ. Εἰς τρεῖς ἄλλας, 2,500,000 εἰς τὴν πρώτην, 2,000,000 εἰς τὴν δευτέραν καὶ 1,500,000 εἰς τὴν τρίτην.

Ὁ Βανδερβίλ ἐνυμφεῖτο εἰς ἡλικίαν 19 ἐτῶν, ἀποθανούσης δὲ τῆς συζύγου αὐτοῦ ἐνυμφεῖτο τὸ δεύτερον εἰς ἡλικίαν 75 ἢ 76 ἐτῶν μίαν μεμκρυσμένην συγγενῆ του τριακοντούτιδα. Εἰς τὴν γυναῖκα ταύτην, ἐξ ἧς δὲν ἀπέκτησε τέκνα, κληροδοτεῖ 3,500,000 φρ.

Ἐκ τοῦ πρώτου αὐτοῦ γάμου ἀπέκτησε τέσσαρας υἱούς καὶ ἑννέα θυγατέρας. Εἰς ἓνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὡς μὴ ὄντα οἰκονόμον ἀφίνει μόνον 1,000,000 φράγκων, τὴν δ' ἐπίλοιπον περιουσίαν του, ὑπολογιζομένην κατὰ τοὺς μὲν εἰς 300-350,000,000 φρ., κατὰ τοὺς δὲ εἰς 400-500,000,000 φρ., ἀφίνει, ὡς εἶπομεν, τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ.

Περιπλέον ἀφίνει τὰ ἀκόλουθα κληροδοτήματα εἰς τὸν κατὰ τὰς τελευταίας αὐτοῦ γιγμὰς παραστάντα ἱερέα, κατ' αἴτησιν τοῦ ὁποίου ἔκτισε καὶ μίαν ἐκκλησίαν, 100,000 φρ. Εἰς τὸν ἰατρόν του, πρὸς ὃν ἔδωκεν ἤδη 150,000 φρ., ἑτέρας 50,000 φρ. Εἰς τὸν ἀδελφόν του 250,000 φρ. καὶ εἰς ἓνα ὑπάλληλόν του 100,000 φρ. Διαρκούσης δὲ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ διένειμε πρὸς τοὺς συγγενεῖς, ὑπηρέτας, νοσοκόμους του καὶ λοιποὺς 3,500,000 φράγκα καὶ εἰς διάφορα καθιδρύματα 5,000,000 φρ., ἰδίως πρὸς σύστασιν ἀσύλου διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν σιδηροδρόμων αὐτοῦ, ὅτινες ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας, τῆς ἀσθενείας καὶ ἑτέρων λόγων δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐργασθῶσιν.

Ὁ Κορνήλιος Βανδερβίλ, Ὁλλανδὸς τὴν καταγωγὴν, ἦτο τὸ τελευταῖον τῶν ἑννέα τέκνων τοῦ πατρὸς του, ἐκμισθωτοῦ τὸ ἐπάγγελμα, καὶ φέροντος εἰς τὴν ἀγορὰν τῆς Νέας Ὑόρκης, ἀριθμούσης τότε μόλις 60,000 κατοίκους, πρὸς πώλησιν τὰ ὀπωρικὰ καὶ λαχανικά. Εἰς τὴν μεταφορὰν ταύτην ἐβοήθει ὁ Κορνήλιος τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ὁ Κορνήλιος εἶχεν ἰδιάζουσαν κλίσιν εἰς τὴν ναυτιλίαν, ὅτε δ' ἀπέθανεν ὁ πατήρ αὐτοῦ, ὁ δεκαεξαετής υἱὸς του ἐζήτησε παρὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ 500 φράγκα ὅπως δι' αὐτῶν ἀγοράσῃ μίαν λέμβον. Κατὰ τὸν μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς πόλεμον (1812) τῇ φροντίδι αὐτοῦ ἐτροφοδοτήθησαν τὰ φρούρια τοῦ λιμένος τῆς Νέας Ὑόρκης, διὰ δὲ τῶν χρημάτων τὰ ὅποια ἐκέρδησεν ἠγόρασε δύο σκούνας, δι' ὧν μετήρχετο τὴν ἀκτοπλοΐαν.

Ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι τριῶν ἐτῶν ἦτο κάτοχος περιουσίας 50,000 φρ. ἔνοήσας δὲ ὅτι ὁ ἀτμός θὰ ὑπεσκελίξει τὰ ἱστιοφόρα, καίτοι κάτοχος δύο τοιούτων, ἀποφερόντων αὐτῷ κέρδος 44,000 φρ. κατ' ἔτος, κατεπάθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐξοπλιστοῦ τινος τῆς Νέας Ὑόρκης μετὰ ἔτησιον μισθοῦ 5,000 φρ. καὶ διετέλεσεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην ἐπὶ 40 ἔτη. Ὁ ἐξοπλιστὴς ὅπως μὴ ἀπομακρυνθῇ τῷ προσέφερε κατ' ἔτος 25,000 φρ., τῷ προέτεινε μάλιστα καὶ νὰ τῷ πωλήσῃ τὴν ἐπιχείρησίν του, παρέχων αὐτῷ πᾶσαν εὐκολίαν διὰ τὴν πληρωμὴν ὁ Βανδερβίλ ὅμως ἠρνήθη, κάτοχος δὲ περιουσίας 150,000 φρ. ἐπεδόθη εἰς τὴν ναυπήγησιν ἀτμοπλοίων. Μετὰ 20 ἔτη ἦτο ἰδιοκτῆτης 38 ἀτμοπλοίων, δικτηρούντων διαφόρους γραμμάς.

Τῷ 1857-1858, κάτοχος ἦδη 200,000,000

φρ., παρητήθη τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ἐξοπλιστοῦ, ἀσχοληθεὶς καθ' ὄλοκληρίαν εἰς κατασκευὴν σιδηροδρόμων. Κατεῖχε δὲ ἡ διηύθουσα σιδηροδρομικὰς γραμμάς μήκους 978 μιλίων, παριστώσας κεφάλαιον 750,000,000 φρ., οὗ τινος τὸ ἦμισυ ἦτο ἰδικόν του. Τούτου ἕνεκεν ἐκλήθη βασιλεὺς τῶν σιδηροδρόμων.¹

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ πιτυριάσεως.

Ἡ πιτυρίασις (κ. πιτυρίδα) τοῦ τριχωτοῦ μέρους τῆς κεφαλῆς, εἰ καὶ μικροῦ λόγου ἄξιον πάθος, αὐξάνεται παρά τισι τοσοῦτον, ὥστε καθίσταται σπουδαῖον ἀντικείμενον μερίμνης. Ἡ πιτυρίασις δὲ αὕτη εἶνε τὰ λέπια τῆς ἐπιδερμίδος τὰ ἀποπίπτοντα ἀδιακόπως κατὰ τὴν αὐξήσιν αὐτῆς, καὶ γίνεται καταφανὴς καθ' ὅλον μὲν τὸ δέρμα τοῦ σώματος ἡμῶν, ἰδίως ὅπου ὑπάρχουσι τρίχες συγκρατούσαι τὰ λέπια. Οἱ πάσχοντες ἐκ πιτυριάσεως δέον νὰ ἀποφεύγωσι τὸν ἰσχυρὸν κτενισμόν διὰ λεπτῆς κτενὸς, καθὼς καὶ ἔταν ἦναι ξηρὰ αἱ τρίχες, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται καθαρὸν, οὐδέποτε δὲ παλαιὸν ἢ ἡμιταγγισμένον ἔλαιον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ προσθέτωσι τὸ τρίτον καθαρὰς γλυκερίνης. Γενέσθω δὲ ἡ χρῆσις τοῦ ἐλαίου δις ἢ τρίς τῆς ἑβδομάδος, καθαριζομένης πρότερον τῆς κεφαλῆς διὰ χλιαροῦ ὕδατος καὶ ἐπιμελῶς ἀποσπογγιζομένης. Ἡ ἀπολέπισις τῆς ἐπιδερμίδος ἢ ἐπερχομένη μετὰ τὴν πάροδον διαφόρων νοσημάτων (ιλιέρως, ὄστρακίης κ.λ.) διευκολύνεται διὰ χλιαρῶν λουτρῶν, θερμοκρασίας 26-27° R. Ὁ ἀήρ τοῦ δωματίου τότε πρέπει νὰ ἔχη θερμοκρασίαν τοῦλάχιστον 17° R καὶ ὁ πάσχων νὰ προφυλάσσεται ἐπιμελέστατα ἀπὸ οἰασδήποτε ψύξεως.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Τρόπος τοῦ καθιστῆν εὐοσμον τὴν δάλλιαν.

Κατά τινα ἀνακοίνωσιν, γενομένην ἐσχάτως τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν ἐν Παρισίοις, εὐρέθη τρόπος τοῦ καθιστῆν εὐοσμον τὴν δάλλιαν (dalhia), συνίσταται δὲ οὗτος εἰς τὸ νὰ τὴν ποτίζη τις συνεχῶς διὰ χλιαροῦ ὕδατος. Οὕτως ἀποκτῆ ἡ δάλλια τὴν ὁσμὴν τοῦ ρόδου.

Ἐρωτηθείσης τῆς Κυρίας Στάελ, ἂν κατεδικάζετο νὰ ἔχη ἓν μόνον βιβλίον, ποῖον ἤθελε προκρίνει «Τὴν Ἀγίαν Γραφήν», ἀπάντησεν ἡ ἐξοχος γυνή.

1. Νεολόγος Κωνσταντινουπόλεως.